

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvrsta (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-hranilnišnega urada šte. 824.797.

Štev. 14.

V Ljubljani, dne 6. aprila 1906.

Leto XIX.

Kmečka gospodinja.

Ko se govori o napredku kmetijstva, se žalibog misli pri tem večinoma le na moške. To je usodna zmota. Kmetijstvo ne more napredovati, če enotno, vstrajno in razumno ne sodeluje tudi ženska. Skoraj bi se upali trditi, da dobre gospodinjice delajo dobre gospodarje, in ne narobe, da je torej pravzaprav poglavitna oseba pri kmetijskem napredku ženska. Ne pravimo samo gospodinja, marveč mislimo tudi na žensko mladino in na posle.

Kako je zdaj preskrbljeno v tem oziru? Nič, vse je še, kakor v starem testamentu. Ljudska šola je pač tudi za deklice, a če že fantu ne dá veselja za daljnje učenje, tem manj dekliču. Žalostno je, da mnogo žensk, ki so obiskavale v svoji mladosti šolo, pisati pozabi, ker nikoli ne piše. Bere še sempatja kaj, a zastonj iškal v ženskih rokah kake kmečke knjige, kakega strokovnega kmetijskega lista.

Kdo je kriv? Zenske same ne; to je gotovo. Za vse dobro so vnete; pravno mečje in boljše so, nego mi možaki. Krasen zgled nam daje naše združenstvo, posojilniško in mle-

karsko. Kako brž so razumele ženske važnost takega združevanja. Marsikje in marsikdaj bi te stvari ne napredovale, bi celo razpadle, ko bi naše dobre matere in gospodinjice ne pomagale. Sprejemljive so za napredek, sposobne so za izobrazbo in hvaležne zanjo. Da se nič ne stori zanje, smo krivi sami. Vsi, ki imajo v javnosti kako odločivno besedo, naj se trkajo na prsi.

Na Kranjskem imamo pa še neki viden zgled, kako se more gojiti vspešno kmečka gospodinjica izobrazba. Vsa čast kmetijski družbi, ki je osnovala gospodinjisko šolo, vsa čast Marijanišču, ki jo je omogočilo. Marijanišče je danes za povzdigo našega kmetijstva neprecenljivo večje vrednosti nego par Grmov. In tako rekoč zastoj. Kaj je pa dala dežela k tem vzornim napravam, ki se pri njih v par urah nauči kmet več, nego če bere še bolj debele bukve o kmetijstvu. Vzorni hlevi, najprimernejši način krmljenja in sploh oskrbovanja živine, vzgledno gnojišče, nainovejše urejeni svinjaki in krasne aprave za perotninarstvo. Domoljubov bravec in bravka, ki te pot pripelje v Ljubljano, pojdi gledat. Čudil se boš in naučil se boš mnogo, kakor so se pred teboj čudili in učili tvoji

tovarši in tovarišice. Ko je bil zapni shod naše ljudske stranke, so kmetje trumoma hiteli v Marijanišče, vsi enih misli, da je tam res zgledna šola za napredek v živinoreji. Silno lepa je zveza tega zavoda s tem namenom. Marijanišče je postavila krščanska ljubezen, da se v njem vzgajajo sirote. Ljubezen pa ne pozna mej in v svojem razvoju obsega vse. Tudi največja sirota, ki jo je bila po glavi mačeha, tuja vlada, in kdor je še poleg nje utegnil, — naš kmet — dobiva tukaj tudi zase prepotrebne vzgoje. Belič uboge vdove, beraški denar je v tem zavodu, ki nima drugega premoženja, nego dobra srca, a ta belič rodi najlepše sadove.

Vzorni hlevi in vse drugo, kar vidiš lahko v Marijanišču za svojo izobrazbo, je pa nujno zvezano z gospodinjisko šolo. Brez te bi tudi prvega ne bilo. Za dekleta je težko snovati primernih šol, tem težje, če jih je treba vzgajati za samostojne gospodinjice. Dekle potrebuje nadzorstva, varstva, pa tudi srca pri tistem, kateri ga vzgaja.

To pa imajo gojenke gospodinjiske šole v Marijanišču v polni meri. Zavod je v rokah vnetih izobraženih redovnic, ki uče s svojim zgledom in ne samo z besedami. Jedro vse

ženske vzgoje mora sloneti na požrtvovalnosti. Te potrebuje vsaka ženska, največ pa kmečka gospodinja in mati. Nase mora pozabiti; živeti mora le svojemu poklicu, le drugim podobna sveči, ki gori, da drugim sveti in se pri tem sama povžije. Tega duha pa ne dá nobena šola; to da le živi zgled. V tem oziru so redovnice že po svojem stanu najlepši nauk. Redovnica po svojem poklicu ne živi več sebi; osebna sebičnost je izključena iz samostanskih prostorov. Požrtvovalnost je njihovo življenje. Zato lahko rečemo: blagor nam, da imamo tako lepo urejeno gospodinjstvo šolo.

Eno leto traja ta šola. Toliko časa se je more vdeleževati le manje število. Ne vtegnejo, pa tudi denarja ni! Vendar bi se pa naši kmetje morali bolj zanimati za gospodinjstvo šolo, nego se sedaj. K sklepu dve misli: Pri gospodinjstvi šoli v Marjanišču naj bi se osnovala krajše šole za naša kmečka dekleta, ki naj bi trajale samo nekaj tednov. — „Domoljub“ naj bi redno prinašal tudi oddelek za gospodinjstvo, ki naj bi v njem imele poduk in besedo naše kmečke gospodinjice.

Mi smo povedali! Kogar se tiče, na delo!

Deželni zbor kranjski.

(Seja dne 2. aprila 1906.)

Točno ob 11. uri dopoldne je danes gospod deželni glavar otvoril sejo. Poslanci so bili to pot takoj polnoštevilno zbrani v zbornici. Zapisnikar čita slovenski zapisnik zadnje seje pol ure. Vse z napetostjo pričakuje vladne izjave, poslanci in natlačeno polne galerije.

Dr. Tavčar s prekrizanimi rokami pričakuje prihodnjih dogodkov.

Deželnemu zboru predložena volilna reforma!

Po prečitaniu zapisnika izreče gospod deželni glavar: Gospod deželni predsednik se je oglašil k besedi. Deželni predsednik vstane, poslanci se zberó okoli njega.

Deželnovladni predsedstveni tajnik — gospod glavar Haas odpre svojo torbico za akte in izvleče iz nje tiskane predloge, katere prične sluga deliti med poslance.

Deželni predsednik govori:

Visoka zbornica!

Deželni zbor vojvodine kranjske je sklenil v svojem zadnjem zasedanju resolucijo, s katero je pozival vladu, naj predloži deželnemu zboru izpremembo deželnega reda in novi volilni red za deželni zbor na podlagi splošne in enake volilne pravice.

(Nemško nadaljuje.)

Vlada je že v državnem zboru po gošpodu ministrskem predsedniku dne 28. no-

vembra 1905 podala izjavo, da pri čisto različnem delokrogu deželnih zborov in državnega zbora splošna volilna pravica za državni zbor nikakor ni poklicana v to, izpodrinuti iz deželnih zborov zastopstvo interesov. Nekaj drugega je ravno zastopstvo samoupravne zbornice, nekaj drugega politično zastopstvo cele države, in vlada je tega prepričanja, da imajo ravno posebni gospodarski interesi, ki jih morajo braniti deželni zbori, mnogo vspešnejše varstvo in pridejo mnogo jasneje do izraza pri sistemu zastopstva interesov, popolnjenem po splošni volilni kuriji, ko pri splošni volilni pravici. (Slovensko nadaljuje.)

Z ozirom na to od vlade izraženo stališče ni bilo mogoče, ugoditi docela zahtevam večine deželnega zbora. Vlada je pa uvidela, da brez prenosne obstoječe volilne pravice za deželni zbor ni pričakovati uspešnega delovanja deželnega zbora vojvodine kranjske in je torej sklenila, predložiti visoki zbornici načrt glede izpremenitve deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor, kateri ohrani načelo zastopstva interesov, pa vendar ustreza zahtevam deželnega zbora v čim večji meri. Ta vladni načrt predlaga namreč uvedbo nove kurije s splošno volilno pravico za deset članov. To število je primerno toliko onemu vseh udov deželnega zbora, kolikor številom zastopnikov doslej obstoječih kurij in zagotavlja vsem prebivalcem dežele možnost, udeležiti se primerno oskrbovanja deželnih zadev. Pri določevanju desetih volilnih okrajev se je vlada dala voditi od načela, da se imajo ti okraji določiti čim bolj enaki po številu prebivalcev, ker so se drugi momenti, kateri bi se mogli navesti za določitev volilnih okrajev, kakor n. pr. znesek davkov, že vpoštevali pri drugih obstoječih kurijah. Na tak način bi pripadal okoli 50.000 osebam po eden poslanec. Razun uvedbe nove kurije se predlagajo še nove izpremenitve, s katerimi so se jemale v poštev nekatere želje po pridruženju raznih industrijalnih in drugih večjih krajev k volilni skupini mest in trgov in po drugi razdelitvi mandatov kmečkih občin. Vladni načrt obsega potem še nekatere določbe, ki nameravajo zagotavljati nemoteno delovanje deželnega zbora.

(Nemško): Čislani gospodje! Vlada meni, da je storila svoje, da napravi konec temu brezplodnemu stanju, čegar predolgo trajanje v deželi se splošno obžaluje. Pokažite, čislani gospodje stem, da sprejmete predlogo, da tudi vi hočete biti udeleženi pri tem, da se to delo posreči. (Slovensko nadaljuje.)

Saj so vse stranke te visoke zbornice edine v želji, koristiti deželi in ljubezen do skupne domovine Vas bode gotovo odločila, da podredite tej želji druge želje in oziro. Velikonočni zvonovi! naj naznanijo deželi mir in s tem začetek veselega delovanja na čast in blagor dežele.

IZ VLADNE PREDLOGE

podajamo sledeče glavne podatke:

Osnova bodočega deželnega zbora.

V deželnem zboru je sedem in štirideset zbornikov, namreč:

a) Ljubljanski knez in škof,
b) šest in štirideset izvoljenih poslancev, in to:

I. deset poslancev za veliko posestvo,
II. deset poslancev za mesta, trge in obrtne kraje imenovane v volitvenem redu ter za trgovsko in obrtno zbornico,
III. šestnajst poslancev za ostale občine vojvodine kranjske,

IV. deset poslancev za občni volilski razred.

Volilni okraji

za volitev poslancev v volilskem razredu mest, trgov in obrtnih krajev so:

1. deželno stolno mesto Ljubljana;
2. mestna občina Idrija;
3. mestne občine Kranj, Škofja Loka in Kamnik, tržna občina Zelezniki, trg Veliki Mengeš in selska občina Domžale;
4. mestna občina Radovljica, tržni občini Tržič in Kropa, trg Jesenice s sososko Sava, sososka Javornik, selska občina Kamna Gorica in trg Bela peč;
5. trgi Postojna, Vrhnika, Senožeče, Vipava in Cerknica ter mestna občina Lož;
6. mestne občine Novo Mesto, Višnja Gora, Črnomelj in Metlika, mesti Krško in Kostanjevica, trgi Litija, Mokronog, Radeče in Žužemperk ter soselki Zagorje in Toplice v selski občini Zagorje;
7. mesto Kočevje in trg Ribnica.

Volilni okraji

za volitev poslancev iz kmetijskih občin so sledeči sodni okraji:

1. Ljubljana in Vrhnika (dva poslanca);
2. Kamnik in Brdo;
3. Kranj, Tržič in Škofja Loka (dva poslanca);
4. Radovljica in Kranjska gora;
5. Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica in Cerknica (dva poslanca);
6. Vipava in Idrija;
7. Novo Mesto, Kostanjevica in Krško;
8. Trebnje, Višnja Gora, Žužemperk, Mokronog in Radeče (dva poslanca);
9. Kočevje, Ribnica in Velike Lašče (dva poslanca);
10. Črnomelj in Metlika;
11. Litija.

Občna kurija.

Volilni okraji za volitev poslancev občnega volilnega razreda so:

1. deželno stolno mesto Ljubljana s selskimi občinami Dobrunje, Moste, Zgornja Šiška, Rudnik, Spodnja Šiška in Vič; potem sodni okraji:
2. Ljubljana (brez deželnega stolnega mesta Ljubljana ter drugih pod 1. naštetih selskih občin) in Vrhnika;
3. Brdo in Kamnik ter selske občine Cerklije, Šenčur, Voglje in Smlednik v sodnijskem okraju Kranj;
4. Kranj (brez pod 3. naštetih selskih občin), Tržič, Kranjska Gora in Radovljica;
5. Škofja Loka, Idrija in Logatec;
6. Postojna, Ilirska Bistrica, Lož, Senožeče, Vipava in Cerknica;
7. Litija, Radeče in Višnja Gora;
8. Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje;
9. Kočevje, Velike Lašče, Ribnica in Žužemperk, potem selske občine Poljane in Črmošnice v sodnijskem okraju Novo Mesto in Planina v sodnijskem okraju Črnomelj;
10. Metlika, Novo Mesto (brez selskih občin Poljane in Črmošnice) in Črnomelj (brez selske občine Planina).

Deželni odbor.

Deželni odbor, ki je gospodarski in izvrševalni oddelek deželnega zastopa, ima deželnega poglavarja za prvosodnika in pet prisodnikov, izvoljenih izmed zbranih deželnih poslancev.

Enega prisodnika v deželni odbor volijo poslanci za veliko posestvo (§ 3, I), enega poslanci za mesta, trge in obrtne kraje v trgovsko zbornico (§ 3, II), enega poslanec za kmetijske občine (§ 3, III), enega poslanec za občni volilski razred (§ 3, IV) ter enega volijo zbrani deželni poslanci izmed sebe.

Iz poslovnika.

Razpravna jezika deželnega zbora in njegovih odborov sta oba deželna jezika.

Prvosednik ima dolžnost skrbeti, da se obdrži mir in red med obravnavami deželnega zbora, ter da se parlamentarna dostojnost varuje.

Zbornike, ki bi obravnave deželnega zbora motili ali pa grešili proti parlamentarni dostojnosti, graja prvosednik s klicem »k redu«.

Ako bi eden ali več zbornikov mir in red zelo motili, zoper parlamentarno dostojnost se hudo pregrešili ali pa deželni zbor ali njegovega predsednika razžalili, se dotični zborniki lahko izključujejo iz deželnega zbora, pa najdalje za tri seje.

Ako misli prvosednik, da bi bil povod izključiti kacega zbornika, skliče disciplinarni odbor ter pretrga, če je treba, sejo deželnega zbora.

Disciplinarni odbor, kateri se ustanovi za volitveno dobo deželnega zbora, šteje pet odbornikov in pet namestnikov.

Za sklepanje v disciplinarnem odboru je treba, da so vsaj trije odborniki navzoči; odboru predseduje najstarejši navzočih odbornikov. O izključitvi in o dobi izključitve sklepa odbor v tajni seji z večino glasov.

Svoji razsodbi mora pridejati disciplinarni odbor vzroke.

Sklep disciplinarnega odbora razglasi takoj prvosednik deželnega zbora v deželnem zboru.

Ako je disciplinarni odbor sklenil, zbornika izključiti, naroča prvosednik zborniku dvorano zapustiti.

Pritožba na deželni zbor zoper dotični sklep ni dopuščena.

Izključeni zborniki ne dobijo za čas izključitve nobene dnevnice.

Ako se deželni zbor preloži ali sklene, se konča veljavnost izključitve.

Vodja »Slovenske Ljudske Stranke«.

Deželni glavar: Deželni poslanec dr. Šusteršič se je oglasil k besedi.

Dr. Šusteršič: Sklicanje deželnega zbora je bila zagonetka, in ta zagonetka je danes rešena na prozaičen način. Ne morem v tem trenutku podati nikake izjave v meritornem pomenu, ker se mi zdi hip prevažen, ker po pravilniku ni mogoče sedaj takoj o tem razpravljati in ker ne odgovarja predlog resoluciji deželnega zbora. Toda o tem bomo govorili pozneje. Meni se gre tu sedaj za formalnost. Vsi poslanci čutimo gotovo odgovornost in potrebo v ožjem krogu posvetovati se o tem, kakor važnost predloge zasluži. Gospoda deželnega glavarja, ki ima o tem določevati, prosim, da takoj zaključi sejo, da da priliko strankam, se o tem posvetovati. Gospod deželni glavar naj skliče sejo v sredo, katere edina točka naj bo debata o volilni reformi. Reklo se bo, da predloga mora še v ustavni odsek. Mi sami ne čutimo potrebe, da bi se dala ta predloga odseku mi želimo hitre rešitve. Naj se odloči tako ali tako, predvsem naj se pa da strankam dovolj časa za posvetovanje. Dr. Šusteršič predlaga, naj bi bila v sredo prihodnja seja.

Dr. Tavčar: Ob 9. uri v sredo.

Dr. Šusteršič: Kadar vam je drago. Do srede je dovolj časa za posvetovanje.

Baron Schwegel.

Baron Schwegel želi, da bi po predlogi nastal red. Izjavlja se proti temu, da bi se predloga takoj razpravljala v zbornici in zahteva, naj bi se prej posvetovalo o njej v ustavnem odseku, potem pa naj pride na vrsto v prvi prihodnji seji.

Hribar.

Hribar v imenu narodno-napredne stranke izjavlja: Predloga je taka, da se debata o predlogi vrši namestu v odseku lahko v zbornici. Mi bomo glasovali za dr. Šusteršičev predlog in da se dá strankam prilika se razgovoriti. Površen pogled na predlogo priča, da se z odpravo nekaterih starih krivic hoče napraviti nove krivice.

Dr. Tavčar kliče: Zadušiti se nas hoče.

Hribar: Prilike hočemo, da moremo razpravljati o čudnem, nepojmljivem, neavstrijskem stališču vlade. Tendencia predloge je takoj jasna. Odločno in odkrito bomo svoje mnenje povedali v zbornici. Šele če bo debata v zbornici, se bo videlo, ali bo mogoče ali nemogoče prodreti s predlogo v zbornici. Predlaga kot edino točko prihodnje seje to debato.

Ne bodete zavlekli!

Dr. Šusteršič pravi, da se da njegovo in Schweglovo stališče združiti. Če ena stranka želi razpravljati v odseku, se ne bi ustavljala. Poglavitna stvar se mi ne zdi, da se vrši glavna razprava v zbornici, ampak glavna stvar je, da se stranke prej posvetujejo, da zavzameo stališče. Hribar ima namen stvar zavleči, mi pa stojimo na stališču, da se mora stvar hitro odločiti. Da ali ne!

Klici pri »naprednih« poslancih: »Ne! Ne!«

Dr. Šusteršič se pridružuje nasvetu, naj se predloga izroči odseku, ki se naj takoj posvetuje in naj v prihodnji seji poda ustno poročilo.

Ko deželni glavar določa sejo ustavnega odseka za jutri ob 10. uri dopoldne, protestira dr. Tavčar in zahteva tiskano poročilo.

Dr. Šusteršič pravi nato: Dr. Tavčarja in deželnega glavarja moram opozoriti na neko malo zmoto. Pri vladnih predlogih deželni red določa, da ni treba, da bi se sploh razpravljale v odseku. Če se pa sklene, da se da predloga odseku, sklene lahko tudi pogoje, pod katerimi da da predlogo odseku. Ugovor posameznih tu nič ne velja, lahko se tudi ustmeno poroča. Mi nočemo, da bi se stvar zavlekla.

Malovrh na galeriji in dr. Tavčar v zbornici kliče: »Se bo še! Se bo!«

Dr. Šusteršič: Neki smrkavec na galeriji ves čas ugovarja; naj se ga spodi z galerije!

Dr. Tavčar razburjen: Kolikokrat kličejo z galerije vsakovrstne reči!

Hribar: Hoče se napraviti neka sila stranki. Dr. Šusteršič je doslej vedno hotel, naj se poroča pismeno.

Dr. Šusteršič: Pa niso bila taka poročila!

Hribar: Ne gre, da bi se tako važna stvar spravljala v ustnem poročilu pred zbornico. Odseku se naj naroči, da da pismeno poročilo.

Deželni glavar: V prihodnji seji deželnega zbora?

Hribar: Seve v prihodnji seji, ampak potem seja ne more biti v sredo...

Zbornica sklepa.

Predlog, da se predlog da odseku, se sprejme z večino glasov. Glasovali so »za« poslanci Slovenske Ljudske Stranke in veleposestniki, »proti« naprednjaki.

Sprejel se je tudi z isto večino glasov predlog, da odsek podaj že v prihodnji seji, ki bo v sredo, ustno poročilo, in je bil Hribarjev zavlačevalni predlog odklonjen.

Konec seje ob pol 1. uri popoldne. Prihodnja seja v sredo.

Političen pregled.

Iz državnega zbora.

V petek dne 23. sušca je poslanska zbornica dovršila prvo branje vladnega načrta o volilni preosnovi. Pričela se je 7. sušca. V enajstih sejah je govorilo 59 poslancev, in sicer 29 za preosnovo, 30 pa proti. V razpravo sta posegla tudi minister za notranje stvari grof Bilant Rajt in ministrski predsednik Gavč. Zanimivo je, da so tudi protigovorniki brez izjeme priznavali nujno potrebo, da se izpremeni volilni red. Protivniki se v prvi vrsti Poljaki, ustavoverni in starokopitni veleposestniki in Vsenemci. Poljski plemenitaši se boje, da izgube skoraj neomejeno vodstvo poljskega naroda in gospodstvo v Galiciji. Vsenemci so še pred dobrim desetletjem zahtevali splošno in enako volilno pravico. Bilo je v času, ko je cvetela vsenemška pšenica. Danes je omlačena in le bilje krije vsenemške okraje. Boje se za svoje mandate. Kocka pade v odseku.

Odsek za volivno preosnovo.

Po končani razpravi so izvolili odsek, ki ima glavni načrt glede volivne preosnove natančno predelati in na podlagi tega predlagati izpremembe volivnih okrajev. V ta odsek je bilo voljenih 24 Nemcev, 19 Slovanov, 2 Italijana in 1 Rumun. Izmed jugoslovanov so v odseku dr. Ploj, dr. Šusteršič in Irčević iz »Slovanke zveze« in liberalni Plantan. Večina v odseku je za izpremembo volivnega reda zagotovljena. Trd oreh pa bode vprašanje, kako naj odsek izpremeni vladni načrt glede volivnih okrajev, da je mogoča večina v odseku in zbornici. Opravičena je bojazen, da odločni nasprotniki splošne in enake volivne pravice z raznimi spletkami zavlečeje vso stvar. Pa tudi v tem slučaju volivna preosnova ne pride iz državnega zbora. Vlada bi razpisala nove volitve na podlagi starega volivnega reda. In ko bi tudi nova zbornica odklonila volivno preosnovo, priti mora parlamentarna vlada, da izvrši volivno preosnovo, katere želi vladar sam. Protivniki bi se torej k večjemu eno leto postavljali na glavo. Zato bode dolžnost zagovornikov splošne in enake volivne pravice v odseku, da z vso odločnostjo odbijajo tajne in javne ovire proti volivni preosnovi.

Samostojna Galicija.

Po razpravi o volivni preosnovi so predlagali vsenemški poslanci, da se Galicija izloči iz dežel, ki se zastopane v državnem zboru na Dunaju in da postane samosvoja. Najbrže so hoteli s tem predlogom le ministrskemu predsedniku nekoliko ponagajati kot nasprotniki volivne preosnove, ker si ne moremo misliti, odkod naj izvira ljubezen Vsenemcev do Slovanov. Predlagatelji sami ne vedo, kaj naj bi storili z Galicijo. Rusom je ne privoščijo, Prusom še manj, ker so pruski Poljaki še sedaj neprebavljiv kamen v nemškem želodcu, v Avstriji jih pa zato ne marajo, ker jim bode konečno vendarle morali pomnožiti število poslancev za državni zbor, kar bi pomenilo mečno slovanško večino v avstrijskem parlamentu. Zato — izbacimo jo iz parlamenta in dajmo ji

magari samostojnost samo, da se izvebimo 80 slovanskih poslancev in si ohranimo nemško večino v zbornici. Baš zato se nam čudno zdi, da se mogli biti poljski poslanci tako kratkevidni in so glasovali za vsenemški predlog. Nikdar bi človek ne mislil, da se vprežejo Poljaki in veleposestniki v vsenemški voz, ki ga furajo Vsenemci naravnost proti Berolinu. Če Poljaki to resno mislijo, potem so ti ljudje zares samo Poljaki in ne obenem tudi Slovani. Pri glasevanju za nujnost tega predloga je glasovalo 153 poslancev za nujnost, proti pa 147 poslancev. Seveda je bil s tem ta predlog pokopan, ker je za take stvari treba dvotretninske večine, vendar bo pa dalo to glasevanje vladi še mnogo misliti.

Kranjski deželni zbor sklican.

Kakor bomba je padla vest med državne poslance in med politike v domovini novica, da se seide 2. aprila kranjski deželni zbor. Začeli so ugibati, jeli temu vzrok to, da se je pri glasevanju o vsenemškem predlogu glede samostojne Galicije vendarle dobila navadna večina v zbornici, jeli vzrok to, ker je Gavč bolan in se mora baje zdraviti, ali kaj drugega. Ko je dr. Šušteršič vprašal ministra po vzroku mu je odgovoril, da je to moral storiti, ker je Kranjski deželni zbor v zadnji seji minulega zasedanja v neki resoluciji zahteval od vlade naj ona izdela volivno preosnovo na podlagi splošne in enake volivne pravice in naj to predloži še meseca januarja letošnjega leta deželnemu zboru. Ker pa vlada meseca januarja na noben način ni mogla tega storiti stori to sedaj, da obrazloži svoje stališče z ozirom na navedeno resolucijo po kranjskem deželnem predsedniku. Kaj je vlada potem 2. aprila povedala, prinašamo na drugem mestu.

Trgovske zbornice in volivna preosnova.

Pred kratkim so se posvetovali malone vsi predsedniki avstrijskih trgovinskih zbornic o volivni preosnovi. Posvetevanja so se udeležili tudi po trgovskih zbornicah izvoljeni državni poslanci. Sklepali niso sicer ničesar, a splošno se naglašali, da mora biti obrt v novi zbornici primerne zastopana. Vsaj v gospodski zbornici žele primerno število poslancev.

Slovenska zmaga v tržaški okolici.

V Trtu je zmagalo pri volitvah v okolici za mestni oziroma deželni zastop vseh šest slovenskih kandidatov. Vseh slovenskih glasov v okolici je bilo oddanih 1510, protislovenskih pa 459, dočim je pri zadnjih volitvah bilo oddanih 1200 slovenskih glasov proti 461 italijanskim. Slovenci so napredovali treh letih za 310 na 1200 glasov, torej za dobrih 25 procentov. Volitve so se vršile po vsej okolici mirno in dostojno ter so se odlikovale z vzorno organizacijo.

Zmede na Ogerskem.

Na Ogerskem vladajo v denarnem obziru slabe razmere; to pa vsled tega, ker se politiki nahujskali ljudi, da ne marajo plačevati več davkov. Kljub temu pa je

finančni minister rekel vladarju, da pri iztirjatvi davkov za enkrat še ne bo rabil sile. Nek ogerski minister je izdal edlok, da se mora dobiti dovoljenje od oblasti tudi za shode v zaprtih prostorih. Oblasti morajo pri dovoljenju shodov upoštevati, o čem se namerava razpravljati na njih. Ta edlok pomenja odpravo svobode shodov na Ogerskem. Ogerski ministri so baje izjavili vladarju, da če tudi ne razpišejo volitev za državni zbor, bo ogerska država lahko izpolnila svoje finančne dolžnosti in ta čudni položaj na Ogerskem lahko traja še celo leto. Vojsa med armade ne bo znatno trpela, dasi še odgodijo nevačenje. Prostovoljni vojski novinci bodo odpuščeni na depust zadnje leto svoje službene dobe. Oklic, da se ne razpiše volitev za ogerski državni zbor, izide 8. aprila. Pred kratkim so začeli na več veleposestvih stavkati delavci in blapci. Delo počiva popolnoma. Obljubili so jim zvišanje plač, a so je odklonili. V stolici, kjer stavkajo, so poslali 500 orožnikov. Stavkujoci groze s splešno stavko poljedelskih delavcev.

Srbske zadeve z Avstrijo in z Angleško.

Srbska vlada je bila obveščena, da so se sporazumeli na Dunaju gledé nekaterih točk z ozirom na živinski promet med Srbijo in našo državo. Srbski ministrski svet se je pečal pod kraljevim vodstvom z zahtevo Angleške, pod kakimi pogoji so voljni Angleži, da stopijo zopet s Srbijo v diplomatsko zvezo, katero se pred kratkim pretrgali. Angleži zahtevajo, da morajo Srbi odpustiti iz armade 11 častnikov zarotnikov in jim tudi ne smejo podeliti državnih služb. Večina ministrov se je izjavila za odpust.

Gibanje Srbov v Turčiji.

Turška zbira večje in večje čete in kakor je videti, ne bo popustila svojih zahtev, kar se tiče davka. Srbi se pripravljajo na resen odpor. Pričakovati je, da pride do krvavega spopada med turškimi vojaki in upornimi Srbi, katerih število bolj in bolj raste. Postopanje Turkov vzbuja pri vseh Srbih — kmetih veliko ogorčenje. Ti so odlečno odbili poziv srbskih prvakov, ki so jih nagovarjali, naj se pomirijo in vrnejo domov.

Položaj v Makedoniji.

Nič posebnega ni bilo čuti zadnjih par mesecev z Balkana, če ne omenjamo majhnih spopadov med posameznimi četami. Toda prijetno pomladansko solnce je pričelo vabiti četnike iz njihovih bernih prezimovišč v lepe gore, po katerih že zeleni trava in drevje. In četniki so se že nastanili v gorah in od tam se je že izvršile mnogo spopadov med njimi in turškimi vojaki. Po vseh krajih stare Srbije in Makedonije so se že vršili spopadi, kjer gospodujejo po gorah izključno le srbske čete. Vsled tega je pričelo turško vojaštvo na vso moč prebranjati Srbe, ker se baji, da bi se morda posrečilo srbskim četam organizirati in spraviti do upora vse vasi. Tako bi prišlo do splošnega upora, ki bi se ga udeležil vsak možki, ki je sposoben za orožje. Vaške čete se na skrivaj že davno oborožene in zato je turški strah tembolj upravičen.

Vzroki verske gonje proti cerkvi na Francoskem.

Francoska trni na hudem verskem propadu, kar pa ni čuda, ker delajo framaseni z vso silo že nad sto let, da uničijo v ljudstvu smisel za izvrševanje krščanskih dolžnostij. Boj proti cerkvi in krščanstvu rodi žalostne posledice in propad franceskega ljudstva. Sedanja verska vojska je posledica verskega propada na Francoskem. Kakor so Francezi hodili manj v cerkve, tako se je zniževalo število prebivalstva, množila pa so se hudo delstva. Številke naj govore, kako propadata na Francoskem verska misel in nrvnost. Pariz šteje 2 milijona prebivalcev, svojo velikonočno dolžnost pa izpolni komaj 100 tisoč oseb, torej pet na sto, štiri ženske pa en možki. Brez duhovna se pokoplje v Parizu vsako leto tretjino umrlih oseb. — Na 62 rodbin pride ena ločena! V Parizu je rojenih vsako leto 18 tisoč nezakonskih otrok, 30 tisoč izpostavljenih in zarušenih otrok vzgajajo na zavetiščih. Hudodelstev so našli leta 1880 na Francoskem 167 tisoč, a leta 1892 je naraslo število hudodelstev že na 700 tisoč. Hudodelstva se osobito množijo med mladino. Tako daleč je prišlo liberalno framasenstvo na nekdanjem cvetočem Francoskem! —

Rusija.

Volitve v ruski državni zbor.

Volitve v ruski državni zbor ali gosudarstveno duma, kakor jo sami imenujejo, so se že priče. Sedaj volije volivne može. Volitve bodo trajale seveda v presledkih cel mesec april in najbrže še maj. O posameznih izidih bomo poročali.

Revolucionarno gibanje na Ruskem.

Nemiri in revolucionarne rabuke, ki so zadnje meseca že začele v precejšnji meri prenehovati, so se zadnje dni zopet začele množiti. Tako čujemo iz Rusije o novem upor na Kavkazu, o revoluciji, ki se pripravlja na Finskem in o občini revolucionarni organizaciji v Rigi. Razume se, da ima ruska policija in vojaštvo pri takih razmerah mnogo dela z različnimi preiskavami, vojna sodišča pa z obsodbami. Tako je vojno sodišče v Rigi obsodilo na 15 letno prisilno delo sedem članov bojne organizacije, na fiski obali pa rrejščejo vsako ladijo, ker se je zadnji čas na Finsko utihotapilo iz inozemstva mnogo orožja.

Žrtev ruske revolucije.

Ruski listi prinašajo podatke o žrtvah ruske revolucije. Dosedaj je 14 130 mrtvih in 19 524 ranjenih, torej vseh žrtev 33 654. To so uradni podatki, torej bodo prave številke še mnogo večje.

Shod ruskih židov

se je vršil v Peterburgu. Namen shoda je bil pridobiti židom v Rusiji popolno enakopravnost. Shoda se je udeležilo 70 odposlancev iz vseh večjih mest. Zastopanih je bilo 50 mest. Med drugim se je tudi sklenilo, da bodo židovski poslanci v državni dumi tvorili posebni židovski klub.

Novo rusko-japonsko vojsko napovedujejo.

Skoraj neverjetna, pa vendar možna se nam zdi vest, da se med Rusijo in Japonsko zopet nekaj kuha. Pravi je namreč, da lahko še to spomlad izbruhne nova rusko-japonska vojska. Japonska namerava baje zasesti severni del Sahalina, Kamčatko in Primorje. Rusija bo nato napovedala japonski vojsko. V ta namen vzdržuje Rusija še vedno v Mandžuriji 350.000 močnega armado. In najnovejša poročila slovejo, da je rusko vojsko ministarstvo ustavilo nadlajno prevažanje ruskih čet iz Mandžurije. Koliko je na teh vesteh resnice, pokaže bližnja bodočnost.

Nemiri radi lakote na Japonskem.

Že zadnjič smo poročali, da divja po japonskem grozna lakota. Beda je vedno hujša. V severnihokrajih Japonske, kjer vlada lakota, je na več krajih prišlo do resnih nemirov. Posredovati je morala policija, ki je demonstrante razgnala.

LISTEK.

Pozno a ne prepozno.

Poljski spisal Wladislaw Strowski. Poslovenil F.

Ko je oče končal, je porinil papir pred pisarja, rekoč:

»Preberite glasno!«

Pisar začudenja ni vedel, kaj bi počel, slednjič vzame list v roke in bere:

»Za zidavo šolskega poslopja dam v gotovini sto goldinarjev, in se obvežem, da bom speljal dvajset voz kamenja, dvajset voz peska in pet voz apna. Valentin Zupan.«

»Za Božjo voljo, kaj pomeni to? Ali zna ta človek čarati? Ali se godé čudeži? Od kdaj zna ta človek pisati? Kje se je naučil?« tako in enako so povpraševali navzoči drug drugega.

»Res dolgo nisem znal pisati, a zdaj znam, in kar znam, tega bi ne prodal za noben denar. Pozno sem se naučil, a ne prepozno.«

Nisem se mogel več premagovati, priskočil sem k očetu, mu stisnil ganjen roko in samega veselja so mi stopile solze v oči. Oče me je stisnil k sebi in ginjen dejal:

»Čudna so pota božje previdnosti! Namesto da bi bil jaz priganjal otroke k učenju, so otroci mene pripravili do tega, da sem se začel na stara leta učiti, in kar zdaj znam, zato se mo am zahvaliti svojim otrokom.«

Nato je pristopil k mizi Ločnikar in narekoval pisarju:

»Ker se šola ne more postaviti tako hitro, kot je treba, da bi se začeli otroci prej ko mogoče poučevati, zato odstopim v svoji hiši dve sobi, eno za šolo, drugo za stanovanje gospodu učitelju. Poleg tega prepustim brezplačno šoli zemlje, kolikor jo je potreba za prostran šolski vrt. Po moji smrti pripade vse moje premoženje in nepremično premoženje šoli. Izgovorim si samo toliko, da se bo vsako leto na

dan moje smrti brala maša za pokoj moje duše in da bodo šolski otroci pri tej maši navzoči.«

Pisar je podpisal in Ločnikar je pristavil zraven svoj križ in smehljal je dejal:

»Jaz sem pa že preveč star, da bi se naučil pisati. A če bi bil deset let mlajši, pa bi se gotovo začel učiti.«

Po zgledu očeta in Ločnikarja je pristopilo še par gospodarjev in zapisalo prostovoljne doneske za zidavo šole.

Ko so na koncu izračunali, se je pokazalo, da je že nabranih 220 goldinarjev in skoraj vse gradivo.

Dogovorili so se, da začno zdaj vse potrebno pripravljati; prihodnjo spomlad pa začno z zidavo; do tedaj bodo že tudi z gosposko vse potrebno uredili. Med tem časom pa bo šola v Ločnikarjevi hiši.

Drugi dan je župan takoj poklical mizarja in mu ukazal narediti za silo potrebno pohištvo za šolsko sobo. Oče je šel v mesto in najel spretnega zidarja, ki je obe sobi prebelil in popravil, kar je bilo treba.

Nasprotnikom šole, ki so odšli oni večer v gostilno, je gostilničar svetoval, naj se pritožijo na deželno vlado. Nasvetoval jim je tudi zvitega advokata, ki naj jim pritožbo sestavi.

V krčmi pa seveda noben pogovor in noben sestanek ne more biti — saj tako ljudje mislijo — brez pijače. Tudi naši junaki so začeli krepko zalivati svojo jezo, ki so jo po pravici kuhali nad gosposko in nad tako strašno »nesrečo«, kot je — šola. Ko pa so začeli kozarci bolj pogosto krožiti, so postajali tudi pivci vedno glasnejši. Ko je začel Grahari pobirati denar za advokata, ki jih bo rešil šole, ni hotel dati Kos ničesar, prišlo je med njima do prepira in slednjič do pretepa. Vmešali so se tudi drugi, nekateri so se potegovali za Kosa, drugi za Graharija, in nastala je splošna rabuka in prišlo je tudi do prelivanja krvi.

Ko so začeli drugi dan modrejši gospodarji popravljati sobe v Ločnikarjevi hiši, so šli nasprotniki šole v mesto z obvezanimi rokami, oteklimi nosmi in z razprskanimi obrazi. Nekaj jih je šlo k zdravniku, drugi pa k sodišču.

Stekla se je stvar, kot se navadno izidejo take ljubeznivosti.

Vsi, ki so se udeležili pretepa, so bili obsojeni v zapor, morali so tudi poplačati stroške zdravniku, sodišču in pričam. Doma pa so morali povrniti škodo tudi gostilničarju za pobite steklenice in polomljene stole.

A vse to nasprotnikom šole v boju zoper njo ni veliko pomagalo. Ko so se vrnili iz ječe, so sicer še bolj jezili nanjo in na gosposko, kot da bi bila šola kriva da so se stegli in bili kaznovani. Prav je imel Valentin, ki je dejal, da je najbolj treba šole odrastlim.

VIII.

Čas žetve se je bližal koncu. Vsi smo imeli veliko dela, a navzlic temu oče ni pozabil na šolo. Večkrat je šel k županu in z njim k Ločnikarju pogledat, če je že vse v redu in če še kaj ne manjka. Če je bilo treba iti po kako reč v mesto, je šel oče sam ali je pa poslal hlapca.

Koncem avgusta je prišel učitelj in se nastanil pri Ločnikarju. Oče mu je večkrat rekel poslati kako stvar za živež, ker je vedel, da nima veliko denarja. Zadnjo nedeljo v avgustu je pridigoval gospod župnik o dolžnostih, ki jih imajo stariši do otrok gledé na vzgojo, dober zgled in pouk, ki je hrana duši. Na koncu govora je oznanil, da se prične v ponedeljek vpisovanje v šolo in da morajo stariši pripeljati otroke od 6 do 12 let stare vpisati.

Po teh besedah so začeli nasprotniki šole, ne meneč se za svetost kraja, polglasno mrmrati. Po sveti maši se je začelo pred cerkvijo glasno prerekanje in zabavljanje. Nasprotniki šole, ki so se pred par dnevi stegli in tožarili, so stopili zopet skupaj in jo kot dobri prijatelji mahnili proti domu in glasno zabavljali čez župana in Ločnikarja.

Najbolj glasen je bil seveda Grčar in na vsak način skušal druge prepričati, da je najbolje, če poslušajo gostilničarja in napravijo pritožbo na deželno vlado.

Ubogali so ga res, sestavili pritožbo in zbrali tri odposlance, največje kričače, ki naj bi osebno nesli pritožbo deželni vladi.

Pritožba je bila sicer sprejeta, a povedali so jim pri vladi, da bodo strogo kaznovani, če se bodo še naprej ustavljali njenim naredbam in tudi druge k temu šuntali.

Ko so videli, da se vlada ne šali, so se na videz udali, a na tihem so vedno žugali županu, Ločnikarju in njegovemu očetu. Zbirali in pogovarjali so se dostikrat v gostilni in pogosto smo jih videli, da so šli ven vsi razdraženi in razburjeni.

Počitnice so minile in treba je bilo oditi v mesto v gimnazijo. Marica mi je pripravljala potrebno perilo in druge stvari. Zadnjo noč doma kar nisem mogel zaspati. Raznovrstne misli so mi begale po glavi. Slučajno uprem svoj pogled v okno in zdelo se mi je zunaj nenavadno svetlo. V hipu skočim s postelje in hitim k oknu. Videl sem svetlobo na vrtu, na bližnjih hišah, a nisem mogel spoznati, kaj bi to bilo in odkod prihaja.

Hitro pokličem Marico, ki je hitela k oknu in zavpila:

»Gori, gori!«

Od strahu sem obstal kakor okamenel. Marica je ostala mirna in me začela tolažiti in naročevati, kaj naj storim:

»Hitro spravi skupaj svoje stvari in jih nesi vun, proč od hiše, zdi se mi, da neke prav blizu gori.«

Medtem se je hitro oblekla, vzela iz skrinje denar, nekaj lepše obleke in hitela klicat očeta, rekoč, da neke v vasi gori. Oče je preplašen planil pokoncu, pogledal skozi okno in vzkliznil:

»Nekje prav blizu gori; Bog varuj, menda ne pri nas!«

Hitro smo bežali na prosto in videli, da gori naš hlev na vzhodni strani. K sreči je zvečer padlo nekoliko dežja in ogenj se ni posebno hitro širil.

Oče je bil prvi hip ves iz sebe, a kmalu se je nekoliko umiril in dejal:

»Božja volja naj se zgodi, rešimo, kar se da rešiti!«

Razgled po domovini.

Pravda med Hribarjem in Prosencem, o kateri smo na kratke poročali cenjenim bravcem je sedaj končana. Obsojen je agent Prosenc na tri tedne zapora ali na tisoč kron globe; ker je razžalil agenta Hribarja. Prosenc je vložil po svojem zagovorniku priziv.

Protestantje na Kranjskem so se začeli zadnji čas marljivo gibati. Pri tem gibanju jih podpira uradni list „Ljubljanka“, ki vabi k protestantskim pridigarom in k službi božji. „Slovenec“ je krepko nastopil proti temu početju uradnega lista. — Upamo, da bo ta opomin tudi izdal na meročajnem mestu. Saj se pri tem ne gré za „čisti evangelij“, katerega razlaga od žene ločeni lutrovske pridigar Hegeman v Ljubljani, temuž gré se za razširjanje vsenemštva.

Vizvrševalni odbor liberalne stranke so izvolili med drugimi tudi ravnatelja kmetijske družbe kmetom dobro znanega Gustava Pirca. Ta mož je kakor črna sveča za vse. Ginjive razlaga po shodih kmetom, da mora kmet gojiti samo kmetško politiko in da je popolnoma prav, da dóbi kmet po splošni volilni pravici veljavo v deželi, zraven pa se dá voliti v odbor tiste stranke, ki je vedno nastopala proti kmetu in sedaj dela na to, da se kmetu odzvameta dva poslanca. Čuden prijatelj kmeta je ta „oberkmet“ Gustav Pirc. Zakaj vendar ni posredoval pri svojih prijateljih liberalcih, da bi bili v izvrševalni odbor pozvali saj enega tistih kmetov, ki še prisegajo na liberalno zastavo in so od daleč prišli prav zastoni na zmešani zaupni shod.

Zaupni shod liberalne stranke. Z zadnjim zaupnim shodom, ki so ga sklicali naši liberalci na praznik Marijinega Oznanenja zato menda na ta dan, da ni bil nikdo izmed liberalcev pri sveti maši, so se strašno blamirali. Par mesecev so vabili na ta shod. Umazani „Narod“ je prinašal silne dolge članke, v katerih je razpravljaj, kaj se bo vse govorilo in ukrenile na tem shodu. Povabili so 2500 mož. Toda kako so bili razočarani, ko iz cele dežele ni prišlo niti 500 mož. Svojim očem niso vrjeli, da jih je tako malo in zato so rekli, da bodo lagali po „Narodu“, da jih je bilo mnogo več. Največ je bilo učiteljev navzečih. Ti se klaverni liberalni stranki najbolj udani, akoravno se liberalna gospoda v resnici kaj malo zmeni za učitelje, rabi jih samo ob času volitev, in takrat gré seveda vse liberalne učiteljstvo z vso vnašo v boj za liberalce. Na shodu je prvi govoril advokat doktor Triller, to je tisti mož, ki je ob vsaki priliki napadal katoliške cerkev in ki je

zadnjič predlagal v občinskem svetu ljubljanskem, naj se kmetom odzvameta dva državno-zberska okraja in se dasta mestom. Ne vemo, kako je ta vitez ugajal onim redkim kmetom, ki so se tako spozabili, da se prišli na ta žalostni shod. Da bi ga bili poklicali na odgovernismo čuli. Geverila sta na shodu tudi župan Hribar in dr. Tavčar. Še pred poldnem je bila končana vsa ta komedija. Konce shoda je povedal metliški župan Jutraš, ki je bil menda kot najbrihtnejši mož na predsedniškem stolu, silno važno novico, da ima dva sina pri vojaki in da že 50 let plačuje davek. Liberalci so temu imenitnemu govorniku burno ploskali. — S kislimi obrazi so se po slabem kosilcu razšli. —

Zadružna zveza, v kateri je zbranih 303 zadržug, kojih število se bo pa še pomnožilo, silno bode liberalce. — Strašno so zavpili v „Narodu“, ko so od liberalnih uradnikov izvedeli, da je ministrstvo dovolilo za leto 1904 podpore 10.000 kron. Nič ni izdalo vse Seliškarjevo obrekovanje in vpitje „Narodove“, na Dunaju se kaj malo zmenijo za naše liberalce, saj jih poznajo dobro in vedo, da ne znajo drugega nego grdo lagati. „Narod“ se zaletava radi te podpore v dr. Šusteršiča, češ, da je on to izposloval. Hvalo mu za to, kaj je pa dr. Tavčar izposloval za svoje stranko, kaj sta dobila Plantan in Ferjančič? Ve liberalne ničle le molčite!

Novi leseni most čez Krko pri Toplicah je gotov in izročen prometu. **V Ameriko** se je odpeljalo pretečeni teden 90 Slovencev, 330 Poljakov, 74 Makedoncev in 18 Hrvatov.

Zanimiva iznajdba. Ključarski mojster Jos. Weibl v Ljubljani se je potrudil in sestavil cerkveno pušico iz kovanega železa, da ne more noben uzmovič iz nje ničesar vzeti. Ako je tat noter silil, se pokaže znamenje na vidnem kraju, z vitrihom odpreti jo spleh ni mogoče in vlom je takoj viden. Na to delo je g. Weigl že dobil avstro-egrske patent. Dobro bo te pušice naročiti za cerkve in kapele.

V Ljubljani stavkajo od socialnih demokratov nabujskani krojaški pomočniki.

Slovenska Ljudska Stranka in krščansko socialno delavstvo sta priredila pretečeno nedeljo jako dobro obiskan shod v veliki dvorani hotela „Union“. Samo iz Ljubljane in bližnje okolice se je zbralo več mož nego jih je bilo na liberalnem zaupnem shodu iz cele dežele kljub silni agitaciji in bežanju po „Narodu“. Govoril je prvi dr. Evgen

Lampe, ki je popisal klaverni zaupni shod liberalne stranke, katerega se sramujejo vsi, ki so od daleč priremali 25. marca v Ljubljano poslušat liberalne voditelje. Za Lampetom je pojasnil državni in deželni poslanec dr. Ivan Šusteršič položaj v državnem zboru po predloženi veljavni reformi ter omenil tudi nenadnega sklicanja kranjskega deželnega zbora. Navzoči volivci so burno odobraval izvajanja obeh govornikov.

Najbolj se je ustrašil deželnega zbora dr. Tavčar. V „Slov. Narodu“ namreč mile toži, da ni deželni odbor pripravil nobene stvari za to zasedanje, o katerem ni nikdo pričakoval. To je pač jako klavern zagovor od njega. Kot deželni odbornik vleče na leto 4000 K, ravne tako tudi njegov prijatelj Grasselli. Kaj pa vendar delata ta dva človeka, ako nimata prav nobene predloge pripravljene. Ta izjava osvetljuje „delavnost“ liberalcev v deželnem odboru.

Najvažnejša novica pretečenega tedna, ki je vse iznenadila, je bilo sklicanje kranjskega deželnega zbora. Sklican je bil zato, da je vlada po deželnem predsedniku Schwarzu predložila volilno reformo.

Obrekovalci. V petek je bil obsojen v Ljubljani na deset dni s postom poostrenega zapora Janez Pistotnik ker je obrekoval in kradel čast g. župniku Mezgu iz Spitaliča. Govoril je laži, katere je seveda „Slovenski Narod“ ponatisnil.

V Dekanih v Istri namerava že letos naš rojak g. Okič napraviti naravno zdravilišče, kjer bode po Knajpovem načinu zdravil bolne. Dekani, ki leže med Trstom in Keprom, so jako zdrav kraj z milim podnebjem.

Liberalni učitelji so najhujši nasprotniki krščanskega ljudstva. To se je prav očitno pokazalo sedaj, ko so se pobirali podpisi za nerazdružljivost katoliškega zakona. Najbolj trdovratni so bili liberalni učitelji, ki se niso hoteli skoro nikjer podpisati, dočim so se mnogi drugi liberalci podpisali. Ali je pričakovati od takih ljudi, da bodo mladino res v krščanskem dubu podučevali, kakor zahtevaje to šolske postavle!

+ Nenadno sklicanje deželnega zbora kranjskega je senzacionalno, kjer je vse pričakovalo, kaka bo vladna predloga za volilno reformo za deželni zbor. Stvar je v najožji zvezi z veliko državno reformo. Kranjski deželni zbor je bil prvi v Avstriji, ki je pozval vlado, naj mu predloži načrt volilne reforme na podlagi splošne in enake vo-

lilne pravice. Zato je pa prav verjetno, da si ga je izbrala vlada, da ravno v tem deželnem zboru nastopi s predlogo, ki utegne postati tipična za celo državo. Kakšna je ta predloga, poročamo na drugem mestu. Menda so vse stranke iznenadene, kakor je bila iznenadena cela avstrijska javnost. Zatrjuje se nam, da je bilo tudi deželno predsedstvo iznenadeno. Dobilo je v sredo zvečer z Dunaja obvestilo, da je takoj obvestiti deželnega glavarja o sklicanju deželnega zbora. V prezidiju že ni bilo nobenega uradnika. Poklicali so okrajnega glavarja g. Haasa in ker ni bilo nobenega pisarja pri rokah, je moral gospod glavar sam na čisto spisati dotični dekret. Med tem so vlovili nekega oficijala in ta je potem ob 9. uri zvečer dostavil deželnemu glavarju dotični dekret. Vsekakor je stvar zanimiva ne le zaradi svoje dalokosežne važnosti, ampak zaradi izrednih in kompliciranih okoliščin, v kateri jo vlada izvaja.

+ **Razpor med kmečkimi in mestnimi liberalci.** Zaupni shod je pokazal, da so liberalci needin v vseh važnih vprašanjih. Na shodu zaupnikov so se ljubljanski voditelji postavili izključno le na stališče liberalnega meščanstva, ter so zato sklenili celo znižanje kmečkih mandatov. Liberalna stranka je to storila zato, ker je nad deželo že obupala in dobro vé, da na deželi ne pride nikdar več do moči, pač pa se bo morala še celo v mestih hudo boriti za svoj obstanek. Zato je liberalna stranka kmečkistan izdala in zatajila na zaupnem shodu. Kmečki liberalci se niso upali na zaupnem shodu povzdigniti glasu za svoj stan. Zato so se pa po shodu sešli v hotelu »Iliriji« k posebnemu sestanku. Ta skrivni shodek je pa seveda bil še stokrat klavernejši nego oni v »Narodnem Domu«, in kmečke liberalce je tako sram, da se niti ne upajo povedati, kdo je govoril na tem shodu. Ustili so se nekateri učitelji, ki bodo pa kmeta ravno tako izdali, kakor so ga liberalni dohtarji. »Notranjec«, ki bi žalostni liberalni zaupni shod najrajši zamolčal, pa ponosno poroča, da se je vršil 25. t. m. shod kmetov. A ne pove, koliko jih je bilo in kdo je govoril ter kaj se je sklenilo. To so bili kmetje iz šole, katerih kmetovanje se vidi na — šolskih vrtovih! Tako imajo liberalci svoje ljudi za norca!

+ **Učiteljski Tovariši** je po dolgotrajnem pisanju opustil misel učiteljske pasivne resistance. S tako velikanskim hrupom napovedana akcija je torej v vodo padla. O voditelji! Gospod Jelenec namerava postati šolski voditelj v Postojni.

CEBELARSKE VESTI.

Cebelarski shod bo v nedeljo dne 8. aprila v Raki pri Krškem v gostilni pri Hrastniku. Začetek ob treh popoldne.

Gorenjske novice.

Iz medvodske občine.

g **Na liberalni zaupni shod** so šli od nas učitelj Grmek iz Sore, Anton Svoljšak, Polenc iz Drage, Anton Kuralt, Anžon iz Zg. Senice, Frano Kožub, zidarSKI mojster iz Ladije, ter Franc Šusteršič, Zlate iz Svetja. Ti liberalni zaupniki so tudi agitali pri zadnjih občinskih volitvah ter va-

bili ljudi na svojo stran. Takrat mnogi sicer pametni volivci niso hoteli verjeti, ko smo jim pripovedovali, da se to pristaši liberalne stranke. Sedaj se jim bodo menda vendar oči odprle, in bodo Grmeku vrata pokazali, kadar jih bo prišel nagevarjat, naj nareče »Gorenjca« in podpirajo liberalce.

g **Janez Frlic** po domače Plešec iz Gostec je edini obč. odbornik v Medvodah, ki je bil izvoljen pod Grmekovo komando. Zato bo meral pred vsako občinsko sejo k Grmeku, da ga bo poučil, kake naj govori, da bo liberalao, po seji pa bo zopet moral k Grmeku, da bo dajal odgovor od svojega glasovanja. Frlic, Frlic, v kakšne družbo si prišel? Če popred nisi poznal Grmeka, ga vsaj sedaj pusti, ko veš da je šel na liberalni zaupni shod.

g **»Stradeževo vas«** imenuje »Gorenjec« vas Rakovnik in sicer zavoljo tega, ker v Rakovniku za Grmeka ne marajo. Ako se Grmeku zdi, da vlada v nekaterih hišah v Rakovniku pomanjkanje, naj jim da izdatno pomoč iz svojega zasebnega premoženja, da bomo vsaj približno mogli soditi, koliko tisočaka ima on. Če je on take bogat, zakaj pa je bilo treba kar sredi šolskega leta odpreti drugi razred, da vleče plačo tudi njegova žena Tončka? Ali bi ne bil mogel Grmek pri svojem ogromnem bogastvu prihraniti občini teh stroškov in doklad, ki se nastale radi tega, da se je prekrbela služba njegovi ženi? Si misli, Grmek, da boš spravil vse pod svoje liberalne komando, pa ne bo šlo, ampak šel boš ti s svojo liberalno kramo, odkoder si prišel. Ne požarna bramba ne kmetijska podružnica te ne bosta obdržali. Ni izključeno, da bo »Gorenjec« moral imenovati vas, ker boš ti bival, »Stradeževo vas«.

g **Občinske volitve v Medvodah so potrjene.** Liberalci so s svojim prizivom pegereli, kakor je pogorel učitelj Grmek s svoje kandidaturom v Sori. So pač požarne brambo prepozno ustanovili, zato povsod pogerišče.

Iz kamniškega okraja.

g **Znani nožar Koschier** iz Kamnika je tožil nadučitelja Trameta, da mu očita agitiranje proti okrajni posojilnici s tem, da je pobiral knjižice po hišah v svrhu realizovanja. Obravnava se je vršila 29. marca t. l., a se je dognalo, da mu g. Tramete sploh ni nič očital.

g **Pri obravnavi Koschier-Tramete** je Koschier, ko je videl, da proti g. Trametu nič ne opravi, naenkrat ves ogorčen začel zatrjevati, da je trgovec g. Subelj največ vložnih knjižic okrajne posojilnice prinesel, torej denunciral javno pred sodiščem g. Subelja ter tako izdal uradno tajnost, ako je Subelj res knjižice prinesel, da bi s tem odvalil od sebe sum, da dela proti posojilnici. Taki so torej možje, ki iščejo le prva mesta, za blagor posojilnice jim je čudno malo mar.

g **G. Subelj** je res, ko se je mestna hranilnica ustanovila, prinesel več knjižic, katere so mu ljudje sami izročili, a pobiral jih ni. Ker je

pa na tak nečuten način izrabljaj odbornik mestne posojilnice uradno tajnost, so Subelj ter še trije gg. odborniki mestne hranilnice takoj naznanili ravnanjstvu hranilnice, da skupno s Koschierjem ne morejo delovati pri enem zavodu. Popolnoma prav so storili, saj če so zraven ljudje, ki uradne tajnosti pred sodiščem izblebetajo, s takim res ni mogoče skupno delovati. G. Koschierju ne preostaja drugega, kakor da izstopi iz odbora hranilnice, ker drugače se ne more oprati.

g **Pri zadnji odborovi seji** mestne občine se je sklenilo, naj prične v mestni korporaciji delovati pred tremi leti izvoljeni odbor. Župan Kraut še sedaj ni pozval starega načelnika starega odbora, naj skliče odbornike k volitvi načelnika. Res ne moremo misliti, da bi se storilo kaj za prosep mesta tam, kjer županuje zaspanec.

g **Na zaupnem shodu liberalcev** so se pritoževali, da se za Korošce nič ne stori. Zato je shod izvolil v izvršilni odbor liberalne stranke dr. Krauta, ki je pobegnil iz Celovca, ker se ni upal na Koroškem za svoje rojake nič storiti, se stavi nanj vse upanje, da bo posvetil vse svoje delovanje za svoje rojake kot advokat v Kamniku.

g **Telečja družba** v Kamniku je z delovanjem svojih članov v najnovejšem času popolnoma zadovoljna. Menda osnuje v kratkem veliki red telečjih glav.

g **G. p. Engelbert** se povrne v kratkem iz popotovanja v Egipt.

g **Mestna godba** v Kamniku je vsled liberalizma zbolela na driski. Kot vzrok se navaja premalo kuhana telečja glava.

Jeseniške novice.

j **V Bolgarijo** odhajajo delavci s Hrušice. Delo v predoru se bliža koncu, delavcev potrebujejo zmerom manj, pa iščejo dela drugod. Tudi v Ture gredo nekateri, vendar večina jih gre v Bolgarijo. Kdor je opazoval življenje na Hrušici ob gradbi nove železnice, mora pomilovati reveže, ki si služijo vsakdanji kruh tako težko, pa so v največji nevarnosti, da se popolnoma izneverijo narodu in cerkvi vsi, kateri hodijo od kraja do kraja delati h gradbam železnic. Gnjliloba, ki se je ta leta na Hrušici ugneznila, se bo še leta in leta poznala, ko bo že zdavnaj zadnji tuji delavec zapustil kraj.

j **Stalno koncesijo** za gostilniško obrt je dobil Martin Tancar na Jesenicah. Naprednjaki mu je niso pridobili.

j **Poseben vlak** je prišel po hruševskega kralja v Kranjsko goro. Dober prijatelj njegov je raznesel po Hrušici, da uči na Dovjem gasilce, zato da ga ni, — pa je v Kranjski gori za vratni ričet jedel. Seveda je bil inkognito zaprt, in da ne bi kak nepoklicanec izvedel, kje se je 14 dni mudil, ni se hotel z vlakom peljati domu, bi ga bil kdo utegnil vprašati, kaj je delal v Kranjski gori, pa je dober prijatelj prišel z vozom ponj in pravil je, da ga je pripeljal — z Dovjega, kjer je vadil gasilce. Seveda se Dovjani posmehujejo Hruščanom, da imajo takega kralja.

j **Grdo napada** Fabinc v »Narodu« in »Straži« kar po vrsti može, ki niso volili z njegovo olikano gardo. Spravil se je tudi nad nadzornika gradbenega vodstva g. Opitza ter ga zasramuje, ker ne zatajuje svojega verskega prepričanja in se ne sramuje na cesti odkriti se pred znamenjem sv. križa. Tako pisarjenje se samo obsoja. In može kakor Fabinc hočejo vladati občino! Jeseničani,

kdaž Vas bo srečala pamet, da pustite Fabincu imeti prvo besedo v občini?!

J. Zavratni napad. V sredo zvečer je peljal policaj Koritnik nekega razgrajča iz Trevnove gostilne v občinski zapor. Koritnik je imel razgrajča skoraj v zaporu, na kar začuti udarec po glavi. Tovarniški kovaški pomočnik Matija Grohar se je namreč skril za zid obč. zapora in s sekiro počakal policaj Koritnika. Hotel je baže Koritnika s sekiro nbiti, a posrečilo se mu ni, akoravno je dobil Koritnik močni udarec s sekiro po glavi tako, da je močno krvavel. Bil je vseeno še toliko pri moči, da je Groharja vklestil in peljal v žandarmarijsko kasarno, od tam so ga orožniki odvedli v kranjskogorski zapor. Grohar je bil radi Koritnika nedavno 4 mesece zaprt, ker je že enkrat Koritnika napadel, radi tega se je hotel nad Koritnikom maščevati in izrazil se je baže večkrat pred pričami, da mora ubiti policaj Koritnika, Grohar Matija je rojen l. 1875 v Mavčičah, oženjen in ima dva mala otroka.

J. Banka L. C. Luckmann podarila je vsled smrti G. Josipa Luckmanna 500 kron bratovski skladnici.

Iz drugih krajev Gorenjske.

Iz Dola pri Ljubljani. Postavimo se pa! 560 podpisov smo nabrali zoper razpoko, ali po domače rečeno, vpeljavo rokovnjaškega zakena. Med temi podpisi pa zastoni iščeš imen postrežljivega nadučitelja Reicha in gospoda župana Šimenca. Lepa katoličana! V cerkev pa vendar le še hodita. Ali ni šlo za vero, sv. zakrament? Kako se pravi takim neodvisnim kmetom? Naposled se vendar kemu še odpro oči. Pa je še več tacihi „katoličanov“, ki se le zate nise podpisali, ker se Reich in g. Šimenc nista. — Vendar pa svojih ženk ne bodo pustili, tudi g. župan ne, ker jo ima prerad in ker — ona noče od hiše prođ . . . Dvoje predavanj smo imeli že po novem letu v našem društvu. Dne 4. marca sta govorila o razporeki, „svobodni šoli“ in protiverski gonji na Francoskem vč. g. Smolej in g. Kreč. Poslušalci — čez 200 jih je bilo — so govornikoma navdušeno pritrjevali. Nesrečen požar je zadržal mnoge, posebne pa može. 25. marca pa je govoril v imenu društva „Abstinent“ vč. g. L. Smolnikar iz Ljubljane o, ali boljše proti alkoholu. Bilo je krasno predavanje, ki je imelo še lepši uspeh. Petintrideset skore samih fantov in deklet — le nekaj žena in mož je vmes — se je oglasilo, da grede v boj proti alkoholu s tem, da ne pokusijo nobene pijače jeden 2 leti, dva po jedno leto, sedem po pol leta, več po tri mesece, mnogo po jeden mesec. Samo žganju se jih je odpovedalo za razne dčbe od jednega leta do jednega meseca 10! Ali ni te čudne, da grede fantje in dekleta naprej in kažejo starim pot, kajti marsikdo izmed starih bi meral vstopiti v to malo, vesele, čvrste vojsko. Kaj pomaga, ako ljudje še toliko zaslužijo pri Savi, pletenicah in v to-

varni ko pa ima največ dobička od krvavih žuljev liberalen gostilničar, v tem obziru res „jajce več kot puta ve.“ Dol, nekdaž daleč znan in bogat, je ubožal, protialkoholni nastop fantov in deklet daje up in poročstvo za boljše č. se. Še dve smešno resni. 1. Liberalna gestilničarka gestu: „Ti Andrejček, ali res v društvu nič več ne pijo?“ Andrejček: „Res, toda ne silijo po nobenega, tudi grdo ga ne gledajo, če ga po pameti „cuka“. 35 pa je fantov in deklet, ki nič ne pije. Zlasti zoper žganje se.“ Gestilničarka: „Oh, v društvu pa bodo res vse spridili.“ 2. V Beričevem gori Gasilci se z brizgalno pripravljajo na pet. Liberalna gostilničarka: „Kaj boste hodili gasiti, saj ni z nami volil . . . Pravijo, da je zvečer grmelo . . . Pri naših liberalcih tudi v hišah večkrat treska . . .“

Dolenjske novice.

Z ribniške zemlje.

d »Neodvisni kmet« Ivo Rus v Loškem potoku je pokazal sijajno svojo vsestransko neodvisnost ob občinskih volitvah v Dragi, katere so se za Slovence zelo žalostno iztekle. Tudi on ima volilno pravico v dragarski občini, pa si ni upal blizu, ker mu je zažugal graščinski uslužbenec, da ne dobi nobene »špice« več iz graščinskih gozdov, in Ivo je zgubil hlače. Pa saj neodvisnost je ženskega spola, torej ne potrebuje hlač. Kako bo z Rusovo neodvisnostjo, ko se bo treba spoprijeti s kom višjim kot je kak graščinski hlapec, si lahko mislimo.

d Kateri Ivan Rus? Za »moža« v odboru napredne stranke je tudi Ivan Rus izbran za naše ribniško ozemlje. Pri nas je Ivanov Rusov jako mnogo in sta izmed odličnimi politiki še tudi dva Ivana Rusa, namreč »žagin« Johan in potoški Ivo Rus. Kateri izmed obeh se je prelevil v Ivana, ali Johan ali Ivo, tega ne vemo. Nam bi bilo jako po godu, ako je to Ivo Rus, ta znani razbijač in kričač na ribniškem shodu. Potreben je, da pride v kak »napredni« odbor, da bi saj toliko napredoval v izobrazbi in olik, da bi bilo shajati z njim v pravdarski družbi.

d Sodražke občinske volitve so se vršile 27. in 28. marca. Naša stranka zmagala z 16 možmi, liberalci pogoreli na devet odbornikov. Naši so bili mirni, liberalci poparjeni.

d Pred in po volitvi. Da so sodražki liberalci jako izvežbani mojstri v sleparijah in lažeh, to nam je znano že dolgo vrsto let, zdaj smo pa opazili velikanski napredek v teh strokah. Lagali so tako predržno, da so jim navadne ženske zavezovale njihove sleparske jezike.

d Konj se lovi z deteljo, koza na soli, »neodvisen« kmet pa na glažek. Sramota za liberalce, da imajo kmeta za žival, sramota pa tudi za liberalne kmete, da se jim puste.

d »Omahljivi« neodvisni volilci. Neodvisni kmetje so sicer zvesto volili z liberalci, toda marsikateri je omahoval, ko je volil, ker so sodražki liberalci le preveč krepčali njihovo stanovitnost s slabo pijačo. Fajdigov Francelj se je sramoval takih svojih neodvisnih in tudi nezavednih pristašev.

d Iz bolniške postelje na volišče so peljali nekega mizarja. Radovedni smo, ali bo ta jetičnik poslal po zadnjo popotnico k Fajdigovemu Franciju ali k Lukatovemu Francetu?

d Kakršen mož, tak pa voz. Nekega volivca, kateri je potegnil že mnogo stotakov iz farovžev, so peljali liberalci v gnojnem vozu na volišče. Zarekel se je namreč, da ne pojde nikdar voliti, zato so ga pa peljali. Ker pa gnojni voz niso pripeljali le pred hišo, je mož le šel na volišče, je torej le snedel svojo besedo in še svoje hlače po vrhu. Ve naj pa tudi, da je Kristus rekel svojim učencem, da naj ne bodo samo goloble, ampak tudi kače.

d »Ali je nos pretežak?« Naš možak dobi čez mero napojenega liberalnega volivca, ki je nesel glavo globoko pobešeno in ga prijazno vpršal: »No, ali je nos pretežak?« Seveda, kaj bi ne bil, ako jo je dobil po njem z betom naše stranke.

d Jurija Drobniča so izvolili liberalci za odbornika. No, če Jur ne ve, da je liberelec, pa liberalci vedo, da je.

d Liberalni cerkveni ključar, koliko časa bodete še obenem za in zoper cerkev? Menda čakate onega časa, da bodete z liberalci vred popisavali cerkveno premoženje, kot se popisuje zdaj na Francoskem. Sramota, da je cerkven mož liberalen pristaš. Pusti prvo ali drugo!

d Matevž Gruden je slino čuden patron. Zato, ker je on znosil že na mernike drobiža od Nove Štife, katerega so mu nanosili Marijini častivci, zato drži on z liberalci in zato, ker ima on dobiček od Marije, je izstopila pogumna njegova hčerka Micika iz — Marijine družbe.

d Kmetska zveza za kočevski okraj s sedežem v Ribnici je razpisom o. kr. dež. vlade z dne 21. sušca t. l. št. 1075 potrjena. Namen društva je: a) ustavni boj za politične pravice in gospodarske blagostanje kmetskega stanu, b) obramba in uglobljenje krščanstva v kmetskem stanu, c) vzbujanje, razširjevanje in uglobljenje stanevske zavesti, d) gojitve in utrditev domovinske ljubezni in zvestobe do vladarja. Članščina znaša 20 vinarjev na leto. Obračam se do vseh posestnikov in prijateljev kmetskega stanu, ki prebivajo v okrajih Velike Lašče, Ribnica in Kočevje in, ki se strinjajo z namenoma naše zveze, da prijavijo svoj pristop. Občni zbor bo kmalu po veliki noči, kar bo pravočasno naznanjeno v »Domoljubu«. Kder želi — kakih pojasnil zaradi »zveze«, jih dobi od podpisanega ustmeno ali pismeno.

V Dobrépoljah, dne 2. aprila 1906.

Fr. Jaklič, dež. poslanec.

Belokranjske novice.

d Jutraž, klepar in župan iz Metlike, ki popravlja tudi cerkvene zvonike in si je s tem zaslužil že lepe novce, se je seveda udeležil liberalnega shoda v Ljubljani. Kot tretji medri je sedel poleg Hribarja in Tavčarja v predsedstvu. Ta da ravno za klado ni sedel, govoriti ta Demosten je počel. V predsedstvo so ga spravili menda nalašč, da bi vsaj on napravil kaj zabave. Gotovo so se nadejali prvaki, da bo metal zopet klobuk v zrak, kakor ga je ob svoji napitnici ob vseslovenskem županem shodu v Ljubljani.

Škoda le, da ni končal na tem preklavernem shodu svoj „duhovit“ govor z onimi besedami, s katerimi je nazdravljaval svoj čas kot župan metliške šeme pred mestno hišo: šeme ste vi, šeme smo mi, šeme smo vsi. S tem bi pač najbolj označil ves shod liberalcev. Da je pa en zate, da naj vse pri starem ostane, ni tudi nič čudnega. On se ravna v Metliki že tako. Naj se le pogleda ona „Podtrtija“ poleg metliške župne cerkve, kar je Jutraževa last, pa bode spoznal vsake kak naprednjak od nog do glave je en. Ze leta in leta stoji to v policijskem oziru nevarno zidovje, in taki ljudje naj bi drugim snovali gospodarske programe! Je pač potreba precej centov domišljije zato, in se more nahajati le v publih glavah liberalcev.

d V Crnomlju imamo dva zdravnika, Toda ljudje hodijo za svet popraševati zdravnike rajši v oddaljene kraje, kakor Karlovec, Bosiljevo, Fužine pri Reki, Kočevje itd. Kaj je vzrok tega? Dični Malnerič, odgovorite!

d Pri miru smo pustili doslej dragatuškega učitelja Keseca. Povemo mu pa naprej, da bomo začeli špice brusiti tudi proti njemu, če ne bo svojih rožičkov nazaj potegnili. To pač ni lepo, če si učitelj v gestilni rokave vika in se ga davi za vrat.

d Nedeljski počitek noče držati Peter Majerle, mesar iz Predgrada, dasiravno zna on dobro kot župan za ta pestavna dočila. Tudi on more prenehati s sekanjem mesa ob 10. uri dopoldne ob nedeljah. To notico smo napisali na naslov raznih oblasti.

d Opozorjamo na inserat g. Miheliča, trgovca v Starem trgu vse okoličane v današnji številki.

Iz litijskega okraja.

d „Turške“ volitve v Smartnem dne 5. marca 1906. „Deteljica“ iz Litije. Prišla je tudi triperesna deteljica k volitvi iz Litije: Janko, Slano in Wurzbach. Jenko že deset let prodaja gnjili liberalizem po Sv. Večeru in ga je že precej prodal. Na Libergi ga ni mogel spečati, zato je pa prodal svoj vinograd in se poslovil od „nehvaležnih“ Liberžanov. Neslani Slano si je pa izbral Presko za svoj misijon. In sicer se je predstavil najprej kot spovednika. Gori govori poštesim kmetom in jih pehujaše tako-le: „Kaj pa je to, če duhovnik v spovednici sedi. To nič ne nuca. To je ravno tako, kakor če bi jaz sedel v spovednici.“ Ne, dragi moj Slano, to ni vseeno. Na Libergi in v Preski ni nič „koruznikov“, ker hodijo ljudje radi k spovedi in če bi hodili k Slancu, bi jih bilo še več. Mislimo, da je dovolj povedano. In tretje peresce Wurzbach se je pri volitvi spravil na same duhovnike. Ta plemenitaš hodi volit za 32 kr. in to moral še priti. A to se plemenitemu pač zdi. Zlasti ker

je pri volitvi že opravljal službe policajin ni zato še toliko penziona in plače dobil kakor takrat, ko se je mešal na Savi med vagene. Očital je duhovnom, da delajo volitve, ker imajo preveč časa. O Wurzbachu je znano, da ima 24 ur časa na dan in da jih bo imel res vseh 24 na razpolgo, je oddal še gostilno v najem. In tako nima pod milim bogom drugega dela kakor: 1. mešati se med vagene, da bi se vjel „masten“ penzjon, 2. voliti za 32 kr. in 3. opravljati pri volitvah dinst policaja. Tem ljudem bomo še pokazali, če bodo hoteli zanesti svoj izprijeni liberalizem med pošteno naše ljudstvo in če bodo s takimi sredstvi agitirali kot zadnjič.

d Kancelparagraf ven! vpije »Narod«. Mi ga želimo, naj pride ven enkrat za Smartno. Kaj pa se to pravi? To pomeni, da bo vlada izdala paragraf, da bosta morala k vsaki pridigi pod kancelj priti Johan Razboršek in Demšarca. Če jima bo pridiga po volji, bosta pustila gospoda, sicer ga pa doli zapodita. Mi se jih že zdaj veselimo, ker Demšarce, ki je tudi med drugim šmartinska učiteljica, že mnogo let v cerkvi pogrešajo učenci in učenke, no in Johana pa imamo itak vsi radi, odkar tako rad deli firtahe in ponuja in bere »Narod«, ker je to »eno n u c n o b r a n j e«.

d Sv. Križ pri Litiji. Umrl je Jožef Pajer, mnogoletni šmohorski mežnar. Bil je vseskozi poštena duša, zato je pa tudi imel mnogo prijateljev, kar je tudi pričal lep pogreb. — V farni cerkvi je 26. marca nekdo ulomil v nabiralnik poleg velikega oltarja in pobral ves denar, okrog 30 kron. Tatu so morale biti znane vse razmere, ker je bil ravno tisti dan nabiralnik poln. Tudi sicer se v našem kraju vedno sliši o kakih tatvinih. Ropariju še niso na sledu.

d Smartno pri Litiji. Ponesrečil se je 28. marca gostilničar iz Cerovce Femec, po domače Šnodel. Padla je nanj v gozdu bukev in mu zdrobila pleče in tudi sicer hudo poškodovala. Zdravi ga spretni zdravnik g. dr. Premru in upa, da bo okrevale. — »Domoljub« ima poleg prijateljev pri nas tudi nekaj sovražnikov in sovražnic. Posebno mu je gorka »večna nevesta«. Pravi, da je najsilabši list, a prva prifrta k cerkveniku ponj, kadar se boji, da bi bila v njem. Naj bo potolažena! Mi se v »Domoljubu« ne bomo ž njo pečali, sicer se vresniči njeno govorjenje.

d »Koruzno oštarijo« smo dobili v Smartnem. Odprla se je 25. na Marijin praznik. Menda jo ima v najemu od Wakonika šuštar Juvan, nekdanji cerkveni pevec, a sedaj glavni agent pri liberalnih firtahih in njegova nevesta Rozalija. Če je taka »koruzna oštarija« dovoljena, naj pove slavno okrajno glavarstvo.

d Od nekod na Dolenjskem. Svinje ne maramo biti. K župniku, ki se peča tudi z zdravilstvom, pride pred dnevi neka kmetica in mu toži, da njene svinje ne marajo več jesti; naj kaj pomagajo. »Ste jih že kaj zdravili?« vpraša župnik. »Vse, vse smo že poskusili, a nič ne pomaga.« — »No, če nič več ne pomaga, pojdite še k šmartinski Demšarci in dobite od nje en list «Slovenskega Naroda», doma ga raztrgajte na drobne kosce, potresite po koritu in nanj stresite hrano. Videli boste, če bo pomagalo.« — Žena gre in Demšarca ji da vesela »Narod«, ker je ena ova za spet pridobljena. Stori tako. V tem trenutku planejo svinje, ki so že tri dni ležale, h koritu in žro prav po volje. Vsa vesela se gre zahvaliti ženi k g. župniku in se čudi, kako je bilo to mogoče in kako more ta papir svinjam tako

čudovito pomagati? — »Glejte, ali vam nisem pravil pri letošnjem velikonočnem spraševanju« — pravi župnik, da je najgrši izmed vseh listov na svetu »Slovenski Narod« najboljša paša za svinje. Zato je vašim svinjam tako dišal, kajti gliha vkup štrih. Ker pa svinje ne čete biti, zato se ogibajte tega lista!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Želimlje. Ko so leta 1848 uporniki opali izansko grajščino, prigromeli so vsi veseli tudi v našo dolino, napadli gradič Namršel pozvali seboj želimeljske kmete in udarili skupno na Turjak. Ali zagromel je prvi top z grada, in naenkrat je ugasnil vsem pogum, da so klaverno bežali, kar so jim dale pete. Nekateri morda mislijo, da smo mi krog »Luči« — potomci kmetov tlačanov — tudi še tako plahe nature, da bi nam ugasnil pogum, če zagromi nad nas tuintam kak zabavljač. Tisto pa ne. Luč gori. Res, da ni to še kaka velikomestna obločnica. Ali majhno hišo razsvetli tudi navadna svetilka. Zadnjič smo ukrepali o hišnemu redu in smo prilili svetilki nekaj kapljic prav koristnega olja. Čujte! Eno glasno se je sklenilo, da mora biti vsako nedeljo popoldne posvečena ena ura — samo poduku. Ob tem času je prepovedana igra, zabava, glasno govorjenje. Ko bi videli, kako je to lepo! Polna soba fantov, mož in tudi ženstvo ne izostaja — pa vsi knjige v rokah. Ta študira živinozdravnika, oni se muza smešnicam, drugi rešeta politiko in novice, tretji je zatopljen v zanimivo povest! He, to je kaj drugega, nego sedeti pri frakeljnu ali pa od dolgega časa zdehati. Mi se hočemo resno posvetiti izobrazbi, da si bomo mogli ob priliki pomagati. Zakaj vsak mora priznati, da se za nas kmete ni desetletja nič storilo. Pa zakaj? Sami smo vzrok. Zabavljanje in stokanje doma nič ne pomaga. Treba je zakričati, da se sliši do Dunaja. Zato je treba najprej poduka, da ne bomo z napol odprtimi ustmi samo poslušali, ampak tudi govorili in zahtevali svojih pravic. Pomagaj si sam, in Bog ti pomore. Če bomo čakali, kdaj nam kdo usmiljeno vrže skorjico kruha, nam bo v glavi zorela ajdovica, po želočenju pa krulilo. Naj nam bodo vzgled delavci po tovarnah. Kako si znajo izboljšati stanje in povečati kos kruha. Kdo napravi to? En sam? Ne. Tisoči združeni v močno vojsko, edini kot bratje in poudeni po družtvih in listih. Kako smo pa kmetje nedini, je pokazala zadnja mlečna vojska. Kmet je bil premagan, ker ni vsepovsodi edin. — Še en paragraf naj omenim iz hišnega reda, ki je zelo koristen. Sklenjeno je, da se v družtenih prostorih ne sme nikoli piti katerakoli opojna pijača. Koliko se tarna dandanes, da se vse preveč pije. Resnično. Ali kaj naj pa kmet stori, ko ima praznik? Ali se mu ne spodoba kaka zabava? Gotovo! Toda kje jo je doslej iskal? Pri poliču in frakeljnu. Treba je ljudem dokazati, da je duševna zabava, branje, poduk, igra veliko boljša zabava, kakor pa pijača in zopet pijača. In tako imamo v »Luči« saj eno zbirališče, kamor se lahko brez groša gre, pa vendar hitro mine popoldne in ne brez koristi.

Tako-le lahko vidite, da naša Luč ne bo širila teme. Vsak začetek je sicer težak. Toda stari led smo prebili, nasvete smo si lepe osnovali, za mnogo predavanj je poskrbljeno, dobro voljo in navdušenje imamo — pomlad prihaja v deželo, ni šment, da ne bi tudi mi nekaj želi od tega, kar selemo.

d Iz Škocijana pri Turjaku. Učitelj Marn že zopet nastavlja župnike. Komaj je tukajšnji župnik umrl in ni še razpisana župnija in torej še tudi zanj nihče ni mogel prositi, že je spodil Marn svojega medveda iz M. Lipljen k turjaškemu grofu obrekovat nekega duhovnika, da na ta »liberalni« način prepreči nje-

govo imenovanje. Svetujemo nemarnemu Marnu, naj skoro nadomesti zamujene šolske dneve, nastavljanje župnikov pa naj prepusti poklicanim oblastim. Lipljenski Hefajst pa naj ne posluša vsakega bedaka. Naj ne pozabi, da še ni dolgo, kar so za njegovo »pisarijo« stikali orožniki.

n Občinske volitve v Sodražici. Sodraške občinske volitve so torej končane, končane z zmago »Slovenske Ljudske Stranke« in s porazom liberalne. Nič ni pomagalo, da so liberalci izdali tri volilne oklice mad volilce, zastoj so imeli slabo obiskani shod pri Fajdigu, kjer so pod predsedstvom Ivana Lušina držali dobro naučene govore Oberstar, Pakiz in Fajdiga. Koliko je imel opraviti Lukatov France v svoji kovačnici, celo Anton Lavrenčič, ki je dolgo tičal v svojem brlogu, je moral nazadnje na dan, da reši, kar se še rešiti da. — Zmagali smo v III. in II. razredu in z dvema podžupanoma, nasprotniki pa v prvem in z dvema podžupanoma. Nam pripada 16 odbornikov, onim pa 9. Šlo je pri tej volitvi za to, ali naj pokaže Sodražica liberalno lice, ali ostane stojanka »Slov. Ljudske stranke.« Prepričani smo, da se njen obraz ne spremeni, čeprav se volitve ovržejo, pač pa se lahko zgodi, da se sodraškemu podžupanu izpodnese odborniški stolec.

Najslabši vasi za našo stranko ste vse-kako Lipovšica in Sinovica, nad katero se plazijo »oblaki«; ki branijo, da tudi na njo ne posije solnce pravega prepričanja. Nekatere vasi so bile naravnost izborne, brez kaknega liberalnega volilca, ali vsaj po ogromni večini naše. Tudi v Zamostcu in na Vinicah se dani. Celo v sodraški podobčini, katero so imeli liberalci za nepremagljivo trdnjavo, so s podžupani zmagali z večino treh glasov. Njihov kandidat je dobil 61 glasov, naš pa 59. Liberalni gospodje sedaj lahko spoznajo, da se s tako agitacijo ne pride daleč. Naj so še tolikanj kapljanji zidali in čez duhovščino zabavljali, so vendar bore malo volilcev vjeli v svoje mreže. Dobili so nazadnje le tiste, katere so že prej imeli; prištetimo jim mladega gospodarja znane duhovske hiše iz Zapotoka. — Da Kosov in Cvarcov Janez nista prišla v odbor, naj se zahvaliti liberalcem, za katere sta se tolikanj v nemala. Ali sta mar mislila, da jih bodo, ko sta v drugem razredu propadla, sodraški magnatje v prvem kandidirali. Ta razred so sebi prihranili. Kmete so kandidirali v tistih razredih, kjer so vedeli, da propadejo. Da sta ostala na naši strani, bi bila danes občinska odbornika. Sedaj pa jima ne moremo pomagati, čeprav jima izrekamo sožalje. Sama sta silila mednje. Iz srca pa privoščimo mežnarjevemu Jakopu in nevkretnovemu Primožu, da za enkrat se ne bodeta uživala časti občinskih očetov. Volilci pač premislijo, za koga glasujejo.

Naši odborniki bodo volili županom dosedanjega župana g. Bartola. Nasprotniki pa naj store, kakor jim drago.

Notranjske novice. iz vipavske doline.

n Uudno „pomladansko“ vreme. Dne 22. in 23. marca smo imeli hudo in skrajno mrzlo burjo. Kakor bi se bil vrnil mesec januar, tako je nosilo sneg v divjem metežu. Dne 23. marca četrť čez poldne pa se je celo parkrat zabliskalo in čuli smo prvi letošnji grom. Zlasti silna pa je bila burja dne 28. marca, pa mrzla je

bila tako, da je bilo drugi dan po cestah in lužah vse ledeno. Gorje sadnemu drevju, ko bi bilo že zacvetelo, kakor je druga leta v tem času in bi ga bila zalotila taka zima, zaman bi bili čakali sadja na jesen. Tako pa upamo, ako pojde še nadalje vse po sreči, da homo v jeseni lahko zadovoljni in veseli.

n „Katoliško politično društvo v Vipavi“ je imelo 4. marca t. l. svoj redni občni zbor. Račun za leto 1905. izkazuje dohodkov 513 K 28 h, stroškov pa 451 K 37 h, torej je preostanka 61 K 91 h. Račun se je odobril. Občni zbor je soglasno sprejel resolucijo proti nameravani reformi sv. zakona. Resolucija se izroči državnemu poslancu dr. Žitniku in „Slovenski zvezi“. Resolucija zahteva od sedanjih poslancev in bodočih kandidatov, da se zavežejo, varovati soglasje zakenodaje v avstrijski državi z nauki katoliške cerkve. Društvo bo v viharju bodočih državno in deželnozborskih volitev pravočasno nastopilo. V vseh točkah dnevnega reda je vladalo med zborovalci popolno soglasje. Odbor se je takole konstituiral: Načelnik dekan Erjavce, njegov namestnik Ivan Lavrenčič iz Vrhpolja, tajnik in blagajnik župnik Kromar; odborniki: Franc Silvester iz Vipave, Jožef Ferjančič iz Budanj, Anton Uršič iz St. Vida, Franc Brajdih iz Vrabč, Ivan Jancs Cola, Franc Furlan iz Mavč in Janez Strancar s Planine. O potrebnih shedih se bo sklepalo v prihodnji seji po veliki noči.

n „Zveza katoliško-slovenskih nepolitičnih društev v Vipavi“ je zborovalo isti dan. Odbor je izvolil predsednikom dekana Erjavca, njegovim namestnikom in tajnikom Jožefa Ferjančič ml. iz Budanj; blagajnikom pa Frančiška Bratovž iz Vipave. Vsako zvezno društvo naj sestavi kratko in jedrnat poročilo o l. 1905 in je pošlje tajniku v Budanje št. 30, letnino pa blagajniku v Vipavo. Poročilo je doslej doposlalo društvo iz Podrage. Poročilo je zanimivo in kaže napredek v vsem. Posebno nas veseli „Cebelica“ s 1100 kronami kot hranilnimi vlogami. Kje bi bile te krone brez „Cebelice“? Društveniki! Posnemajmo vrle podraške tovariše, ker pregovor pravi: Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Drug pregovor pa veli: Cez sedem let vse prav pride.

n Strahovlada na Ustji. Župan Nace Štiblj si prizadeva, odkar je zasedel županski stolec, da svojim političnim nasprotnikom daje zausnice, kjer le more. Misli, da si bo s tem stolček utrdil. Malo čudno je vendar, da v izkazilih o imovinskih razmerah v bolnicah oskrbovanih uških občanov on s kuratom vred potrdi ubožnost, kljub temu pa ti reveži dobivajo od deželnega odbora plačilne náloge.

Če le naš pristaš, recimo pozabi, na živinski potni list, pa ga župan že plaši, ovaja in toži. Da pa svoje pristaše pušča v miru, je samo ob sebi umevno in tudi resnično. Toda vé naj, da mu bo ravno ta pristranost in krivico izpodnesla županski stolček morebiti prej, nego on sam misli. Justitia regnum fundamentum — Pravica je podlaga in najmočnejši steber kraljestev, veli latinski pregovor. Pravica je pa tudi najtrdnjši steber — županskih stolčkov. Zavedni uški občanarji menda pač ne bodo tako preklezani neumni, da bi pustili na tak način si deliti pravico v imenu države. Gospod učitelj, tiha in mirna duša, je izstopil iz liberalnega društva »Hubelj«. In sedaj je ves generalni štab pokonci, da požene učitelja iz Ustja. Šlo bo pa malo težko, vsaj tako lahko ne, kot si misli Nace in Bratina. Zanimivo bi pa bilo sploh izvedeti, je li pri »Hublju« še toliko rednih in plačujočih članov, kakor zahtevajo pravila? Mi jako dvomimo; morebiti bo c. kr. okrajni glavar, ki se za naša društva toliko zanima, videl te vrstice in tudi za »Hubelj« se zavzel z enako očetovsko skrbjo.

n Tam nekje ob Hublju živi precej ponosen mož, ki ni podpisal protestne pole, češ: »Jaz že vem, kaj stoji v »Soči«! Ubogi revček, ki niti sam misliti ne zná, ampak mora zanj misliti lažnjiva in obrekljiva »Soča«! V »Soči« pa stoji, da se duhovniki upirajo izpremenitvi zato, da ne bi izgubili zaslužka od porók. Koliko pa je tega zaslužka? Od oklicov in poroke 6 K in 30 vin. Recimo, da ima župnik na leto 10 porok, kar pa je že redko, bi torej znašalo na leto 60 kron. To je pa v resnici velikanska svota, vredna, da se zanjo peha duhovnik noč in dan. Ali pa mislite, da bo župan poročal zastoj? Kolekov in taks bo še več in prišli bi iz dežja pod kap. In pod kap boš prišel, slovenski kmet, ako boš tako slepo drvil za liberalci in ž njimi vred hrepenel po oni svobodi, katere edino le sme uživati — bik na »gmajni«. — Poglej, slovensko ljudstvo, v kaj te hočeje ponižati podli liberalci... »Soča« tudi piše, da o novem nadškofu dr. Sedeje še ne izreče končne sodbe, ker se »vidi« nadškof precej klerikalen«. No, no, to bo najbrž vendar le resnica, katere bodo pa najmanj veseli »Soča« in pa oni, ki pole niso podpisali.

n Vipavski špital je imel stanovalca. Stanoval je v niem nekaj časa pismonoša Jakob. Ta je zbežal ven, češ, tu notri se ne dá živeti, človek bi moral zboleti notri, če zaradi družega ne, zavoljo dolgega časa. In šel je raje stanovat v Lože, da niti od daleč ne bo videl pustega špitala. In za ta špital so vrgli liberalci v vodo celih 36 tisoč kron!! Kmet, ti pa plačaj in poljubljaj še nadalje roko svojim »prijateljem«!

Štajerske novice.

Velika nesreča Trbovljah. Vsled užganih plinov sta se pretečeni teden zadušila v Hopfenovem rovu paznik Ivan Ščurk in rudar Viljelm Kanižar.

Slovenska zmaga. V Okeslavcih župnije sv. Jurija ob Ščavnici se pri občinskih volitvah 24. marca v vseh treh razredih zmagali Slovenci.

Slovenec minister v Siamu. Inženir Ferdo Lupša, mladi štajerski rojak, o katerem je znano, da je bil od avstrijske vlade priporočen vladi v Siamu kot strokovnjak, je preizkoval siamske dežele v doslej neznanu notranjost in pripravlja o svojih uspehih obširno delo. V plačilo za

to mu je dal siamski kralj velik del zemlje v posest. Najnovejša poročila trdijo, da je imenovan za poljedelskega ministra v Siamu.

Iz Trbovelj se poroča: V nedeljo 25. marca je predaval neodvisnim krščanskim delavcem g. dr. K r e k. Udeležba je bila velika. Sklenilo se je redno prirejati predavanja. — Socialnim demokratom, ki se le igraje z delavstvom in je izkoriščajo, se vedno slabše godi. Velik poraz se doživeli 25. marca. Pri volitvah v bratovsko skladnico so popolnoma pogoreli. Neodvisna stranka je namreč zmagala z 21 proti 18 glasovi. — Linhartu zmanjkuje tal v Trbovljah. Komaj še za cigarete spravi skupaj. Njegova „farbarija“ in vedno zabavljanje proti duhovnom je že presedalo vsem pametnim. Poslušali so ga k večjemu še otroci in zaljubljeni goske. Sedaj hoče mali Korelček zapustiti naš kraj in iti v uredništvo „Stajerca“, kjer radi sprejmejo falirane študente. Pravijo, da bo zagorski Čobal vodil odslej naše socialne demokrate za nos.

Občinski predstojniki brežiškega okraja so imeli 25. t. mes. shod, na katerem so se dogovorili o skupni organizaciji.

Vinski semenj bo dne 24, 25 in 26. aprila v Gradcu.

Utopila se je 86 letna prevžitkarica Pucher iz Gorice pri Radgoni, ko se je vračala s sejma domov.

Koroške novice.

Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je imelo 22. marca v Celovcu občni zbor; na katerem je bilo navzočih nad 800 ljudi. Zborovanje je vodil predsednik društva in deželni poslanec g. Grafenauer. G. tajnik Ekar je poročal o delovanju društva v preteklem letu. Društvo je priredilo 88 političnih shodov in je pomagalo pri ustanovitvi raznih novih društev. Nič kaj veselo ni bilo poročilo o edinem slovenskem listu „Mir“, ki ima precej izgube, ker ga domačini premalo podpirajo.

G. dr. Brejo je govoril o velivni reformi, ki je tako krivično prikrojena za koroške Slovence. Sprejela se je tozadevna resolucija, izrekla deželnemu predsedniku Heinu nezaupnica in sprejel se je predlog poprave ločitev zakona. Odbor se je volil z malo izpremembo desedanj.

Izgubilo se je na pošti med Gorico in Velikovcem denarno pismo v znesku 4619 K. V Gorici se je oddalo že 1. marca. Zadeva se preiskuje.

Ustrelil se je nadučitelj v Št. Petru na Vašinjah Miha Škorjanc.

Žalostna usoda dveh sester.

Pri sv. Filipu je v družini Tanpe zbolela gospodinja. Stregla ji je sestra. Dne 25. pr. m. pa je strežnici sestri postalo na enkrat slabo in kmalu na to je umrla. Pretresljivo je bilo, ko se ob ogromni udeležbi ljudstva nesli skupaj k pogrebu obe sestri. Gospodinja zapuščala več otrok.

V Doberlivesi se je ustanovilo „izobraževalno društvo“, kateremu je pristopilo takoj 33 članov, kot govornika sta nastopila č. g. kaplan Dolinar in častiti gospod Dobrovč iz Velikevca. Bog daj mnoge sadov.

V Celovcu so ondotni Slovenci uprizorili Finžgarjevo igro „Divji lovec“. Igralke in igralci so izberno pogodili svoje vloge. Občinstva je bilo polna dvorana.

Primorske novice.

p Posvečenje novega knezoškofa goriškega dr. Sedeja se je izvršilo jako veličastno. Navzoči so bili dunajski škof dr. Majer, ljubljanski knezoškof dr. Jeglič, tržaški dr. Nagl in krški škof dr. Mahnič. Navzoči je bil tržaški cesarski namestnik princ Hohenzollern, najvišji vojaški in svetni dostojanstveniki in veliko število duhovnikov. Med skupnim obedom, pri katerem so se slišale napitnice na papeža in cesarja, je svirala vojaška godba. — Bog živi prevzvišene g. knezonadškofa še mnogo let v blagor nadškofije goriške!

p Tržaške volitve so končane. V vseh šestih okrajih so Slovenci sijajno zmagali in v glasovih precej napredovali. Izvoljeni so bili gg. Anton Sancin, dr. Otokar Rybar, dr. Edvard Slavik, Ivan Gerdol, Ivan Gorup, Alojzij Gorup. Nad c. kr. uradniki, ki so pri zadnjih volitvah glasovali za tržaške neodrešence, ki gledajo tja na Laško, se misli vlada maščevati.

Iz Cerkelj se poroča: Pod vodstvom našega vrliga župana g. Kosmača se je poklonilo odposlanstvo našemu rojaku premil. g. knezonadškofu in mu izročilo diplomo častnega občana. Delo, katero je izvršil brat županov, ki služi pri deželni vladi Kranjski je krasno, kakor se se izrazili strokovnjaki.

p V Mirnu pri Gorici je pet rekordcev napadlo Franciana in ga hudo poškodovalo.

p Reški delavci se zopet pripravljajo na stavko.

p Podzemeljski tok Hublja mejnega potoka med Kranjsko in Goriško preiskujejo člani Ajdovsko-Vipavske podružnice. Prvikrat so prodrli 102 m. daleč.

p V prostorni divjaški jami. Cesarjeviča Rudolfa bo na velikonočni ponedeljek dne 16. t. m. veliko veselico ob sijajni razsvetljavi.

p Društvo „Marijin Dom“ v Trstu pošilja prošnje za hiše, ki se namerava kupiti za slovanska dekleta, ki prihajajo v Trst v službe. To društvo, ki zasleduje tako blage namene je vredno vsestranske podpore.

Iz raznih krajev.

V Aleksandriji so končali Slovenci sv. misijon druge pestno nedeljo. Pristopilo je ogromno število Slovencev in Slovenk k sv. obhajilu, med katerim se dečki popevali slovenske pesmi. Spovedovali so trije slovenski spovedniki in sicer: patra frančiškana Benigen Snoj ter Engelbert Pollak in č. g. koroški župnik Trunk, ki se je bil povrnil iz Helana. Po tem sv. misijonu se je ugled slovenske naselbine zelo povzdignil pri drugih narodnostih. — Isti dan je priredila „Krišćanska zveza Slovencev“ predstavo „Sveta Neža“, ki se je jako dobro predstavljala. Društvena dvorana je bila polna občinstva.

Ameriške novice. V Clevelandu je umrl v bolnici Franc Ferfik, ki je prišel šele pred par meseci v Ameriko. Zapuščal v Ameriki ženo in dva nedorasla otroka. — Na jetiki je obolel Stefan Turk in se zdravi zdaj v Clevelandu v bolnici St. Clair. Bolniške stroške zbira za zanj rojaki.

Iz Sarajeva se poroča: V tukajšnji vojaški bolnici je umrl četovodja Martin Haminger. Katoličani celega mesta so ga čislali radi njegovega pobožnega življenja. Ze ob 5. zjutraj se je s kolesom pripeljal do cerkve, da je bil že pri prvi sv. maši. Večkrat je pristopal z rožnim vencem v roki k sv. obhajilu. Bil je marljiv ud moške Marijine družbe. Skrbel je po svoji meči, da ni nikdo izmed bolnih vojakov umrl brez sv. zakramentov. Gotovo mu je Bog podelil to milost, da je v hudi vročinski bolezn pri popolni zavesti prejel sv. zakramente za umirajoče. Njegova poslednja želja je bila, naj njegovo smrt naznanijo predniku Marijine družbe. Pogreba njegovega se je udeležila ogromna množica ljudstva.

Drobtine.

Liberalna vzgoja. Na Dunaju je ustrelil z revolverjem trgovski učenec Gregor svojega součenca 15letnega Karola Zapletal. — V Kašavi so zaperli pet učencev

ljudke šole, ki se dve šolski sebi popolnoma oropali in na mnogih krajih v mestu izvršili vlome in marsikaj pokradli.

Silno hudodelstvo je napravila neka gospodična v Inemestu. Svojega novorojenega nezakonskega otroka je razsekala in vrgla psom, da so ga požrli.

Gorač brzovlak. Nedavno so zažgale po noči iskre brzovlakovega stroja v Sclotalu na Štajerskem neki voz III. razreda. Potniki so se silno prestrašili. Pri Admontu so ustavili vlak in posrečilo se je kmalu zadušiti ogenj. Vlak je imel le četrturno zamudo.

Junaški zdravnik. V neki londonski bolnišnici se je 16. marca vršila ravno neka težka in jako nevarna operacija, ko je nastal v hiši ogenj. Vsako gibanje zdravnikovo bi povzročilo takojšnjo smrt bolnikovo. Zato so nadaljevali z operacijo, a koravno se je ogenj prijemal že dvorane. Ko so začeli metati ognjegasci velike množice vode v dvorane, se sluge držale nad mize dežnik. Slednjič je bil bolnik obvezan in odnesen iz dvorane. Male minute pozaje se je udrila streha.

Pet milijonov se je potopilo. Pri New Jerseyu se je potopil velik transatlantski parobrod. V parobrodu je bilo raznega blaga za pet milijonov frankov. Potniki so se vsi rešili.

Kačji pik. Dne 6. t. m. je v Komlu na Pliberskem modras pičil na roko nekega kmeta. Strupena žival se je tako vjedla, da so jo morali z nožem izrezati.

Obesil se je na Pohorju blizu Črnega vrha na Štajerskem 13letni deček. Kones svojega pasu z zapono si je dal okrog vratu, drugi konec pa je zvezal z nitjo ter tako naredil zanjko, da se je mogel obesiti na klin, v steno zabiti. Njegovi kratki nogi bi bili segali do tal, ako bi ju ne bil skrčil. Kaj je gnalo dečka v smrt še ni dognano.

V protestantizmu sta prestopili v Celovcu dve ženski, ki pa nista imeli že dosedaj dosti vere.

Ples je škodljiv. Na Pomeranskem je pred tednom umrla neka deklica vsled plesa. Bila je na ženitnini in tam neprenehoma plesala. Drugo jutro so našli mrtvo v postelji. Zdravniki so dognali, da so bila pljuča vsled prehudega plesanja polna krvi da je umrla za kapjo na pljuča.

Posledice strahu. Šolski otroci v Reksu na Nemškem so sklenili zastrašiti dvanajstletno deklico nekega kočijaža, ki je šla sama iz šole domov. Štirje dečki so se skrili za neko drevo in jo pričakovali. Ko je prišla deklica v mraku mimo, so vsi skočili pred njo. Deklica se jih je tako prestrašila, da je skoro popolnoma ohromela in izgubila govorico.

Ženski dvoboj. V Ameriki se marsikaj dogodi, kar je v naših krajih nepoznano. Tam se dvobojujejo tudi ženske. V Kejenu se je morala zagovarjati pred sodiščem gospa Richardo, ker je v dvoboju s pištolo ustrelila svojo nasprotnico. Dvobojevali sta se ti ženski na najbolj obljudenem trgu. Pri drugem strelu se je zgrudila Demers, zadeta od kroglice mrtva na tla.

Na čuden način je prišla ob vse premoženje priletna zakonska dvojica v Parizu. Imela je pri raznih podjetjih okoli 100.000 K naloženega denarja. Vrednostne papirje je

shranila ta dvojica v neko staro škaflo za klobuke. Ko je hotel mož nedavno odrezati kupone zagledal je tam le nekaj papirnatih ostankov. Podgane so preluknjale škaflo in dragoceno vsebino poglodale.

Na shodi. Komisar pravi možu, ki hoče na shod: Nikdo več ne sme notri, vse je zasedeno, vse je polno! Pridite čez uro pogledat, do takrat bodo že najbrže kakega pognali s shoda.

Posebna jed. V hamburški jetnišnici so imeli zaprtega jetnika, ki je v enomer trdil, da je pogoltnil dve žlici. Sodnik mu ni hotel tega verjeti in je mislil, da ga jetnik vara. Ker je pa ta le ponavljal svojo trditev, so ga peljali pod nadzorstvom dveh orožnikov v bolnišnico v Ependorfu. Ondi so ga preiskali z rentgenovimi žarki in skazalo se je, da je imel jetnik v resnici dve žlici v svojem želodcu.

Narodno gospodarstvo.

Naš pajek. Človeka obdaja na svetu vse polno bitij, rastlinskih, živalskih in rudinskih, ki se nam na prvi pogled zdijo malenkostna in brez pomena, ki pa pri natančnejši preiskavi pokažejo stvarnikovo modrost in veličastvo v toliko jasnejši luči. Kako prostaška ruda je na videz magnetovec! Pepelnosive barve, brez krasnega srebrnega ali zlatega sijaja, brez dragocenosti žlahtnih kovin, in vendar se imamo iz njega narejenem magnetu, magnetni igli zahvaliti za najdbo Amerike in drugih preje neznanih delov sveta in njihovih pridelkov. Kako ponižno raste trava pod krasnim sadnim drevjem kot skromna družabnica bahatih cvetic, ki vlečejo naše sleherni oko. Toda ta pohlevna travica daje kot žitno zrnje življenje ljudem in živalim, je omogočila mirni razvoj človeške omike in je izpremenila obličje celim zemskim pasovom. Kakor žito kruh, tako mu daje sočna travica sladko mleko, redilno meso, pa tudi obleko v podobi modrega lana; da celo lista papirja, na katerem pošiljaš svoje misli in želje v daljavo, knjige, iz katere bereš pri sveti maši, bi ne bilo morda brez modre lanene cvetlice. Še čudoviteje se kaže neskončna modrost v živalstvu. Opazuj, prijazni ljubitelj narave, ko se pripelje topla Vesna v deželo, domače pajke, bodisi v hiši ali na prostem, pri njihovem rokodelstvu. Sam na sebi je pajek nelep, da ne rečem grda, zopna prikazen. Debeli, napihnjeni život, osmero dolgih, kot las tankih nog, ropazeljne čeljusti — vse to ni prikupljivo za kako nežno naravo. Tudi je pajek potuhnen, grozovit ropar. Gorje ubogi mušici, ki je po nesreči zašla v goljufne njegove mreže! V trenutku je divji lovec na mestu, v nekaterih trenutkih je nesrečna žrtev vsa prevezana z nitkami. Zastonj je ves napor in poizkusi rešitve; smrt je gotova. Kakor koščena smrt se približa pošast, ki zagradi s svojimi osmerimi dolgimi nogami vjetnico, zasadi vanjo ostre čeljusti in zadavi ter izsesa nesrečnico. Kmalu utihne otožno brenčanje. Le izsušena kožica in mavrično lesketajoča krilca ostanejo še za spomin in se majejo v vetru — tako nekako leži tudi v brologu tigrovem in volčji jami kostovje vol in ovac in blede v teku časa. In vendar je pajek čudovita živalica, ki mora vzbuditi tvoje zanimanje, ako jo bližje spoznaš. Nima samo dve oči, kot navadne živali, ampak osem, in ta se svetijo kot mali dragulji. Na koncu zadka ima pajek šest žlezic, to je majhnih bradavičic, iz kojih prede svoje niti. Vsaka teh bradavic ima pač do tisoč luknjic in pajek lahko iz vsake luknjice izvije po eno nitko, skupno tedaj več tisoč finih nitok, katere zo-

pet zvije v eno samo nitko. In vendar je treba devetdeset nitij, ki jih oprede pajek križavec, da dobimo debelost niti, ki jo sprede sviloprejkina gosonica. Če bi pa hoteli nit v debelosti lasu iz moške brade, bi morali splesti 18.000 pajkovih nitij skupaj. Finejše predice od pajka tedaj svet gotovo ne premore. In vendar je ta nit tako močna, da se zavaljena žival po nji izprehaja brez skrbi, kot glumač po lestvici. Kako fina, kako nežna je kolesasta mreža nekaterih pajkov! Take tkanine ne zmore človeški um z najumetnejšimi stroji. Najfinejše bruselske, da ne govorim o idrijskih, čipke so v primeri z njo le borna sušmarja, groba raševina. Toda, kako napravi pajek, ta zračni inženjer med živalmi, da se njegove stavbe tako dobro drže, sploh kako mu je mogoče razpeti zračno mrežo med vejic dvah različnih dreves, ki stojita na nasprotnih bregovih potoka, pod njima pa šumi brz valovje? Pajek je prebrisana buča. Iz svojih žlez si napravi majhno, vlažno kroglico, s katero je v zvezi fina nitka; to kroglico vrže kot spreten topničar gorske baterije iz svoje postojanke na koncu hrastove veje na nasprotno vejo, in ker je bombica lepka, se precej prime svojega cilja. Most je narejen in smeli telovadeč koraka nad zevajočim prepado gori in doli ter završuje pričeto stavbo v umetno zračno vilo. Pa tudi vremenski preok je pajek, boljši od tlakomera (barometra), še zanesljivejši od koledarja, cenejši pa gotovo od obeh. Kadar opaziš, da pajki zunaj v večjem številu izdelujejo nova omrežja ali popravljajo stara, tedaj pričakuj legepa vremena; v nasprotnem slučaju se vreme v kratkem izpremeni; če pa se pajki kar čisto poskrrijejo, sta dež in burja za petami. Te čudovite lastnosti je imel priliko do dobra opazovati Francoz Katrmer-Dižonvil na Holandskem, ko je sedel osem let zavoljo upora v ječi v Utrehtu. Njegovi edini tovariši so bili — pajki. Vdomačil si jih je in opazoval na njih izpremembo vremena. Kadar ga je jela boleti glava, so pajki zginili; nastopilo je slabo vreme. Kadar so se pa mali znanzi vrnili in jeli delati, je prenehal tudi glavobol. Tako se je jetnik izuril, da je mogel iz obnašanja pajkov napovedati vreme za dalje časa naprej. Ob času francoske revolucije je udrl general Pišgri po zimi z vojniki v Holandsko. Ker so bili vodni prekopi in zemlja zamrznjeni, je prodrl že daleč v deželo. Kar nastopi južno vreme. General v strahu, da utegne izgubiti celo vojsko, se hoče urno umakniti. Katrmeru se pa posreči, da umiri svoje rojake. Po njegovih opazovanjih, tako je sporočil francoskemu generalu, mora nastopiti v štirinajstih dneh huda zima. Vojskovodja verjame. In res, napovedani mraz je nastopil v taki meri, da je general lahko spravil najtežje topove naprej. Dne 16. prosinca 1795 so zasedli Francozi kot zmagovalci Utreht in oprostili pridnega opazovalca Dižonvila iz hvalečnosti iz ječe, v kateri bi bil moral tvegovati še sedemnajst let. Tako je bil mali, zaničevani pajek povod osvojitve dežele in oproščanja prijatelja njegovega iz ječe. Pa naj kdo še trdi, da se ne kaže božja veličina tudi v najmanjših stvareh!

F. P.

Loterijske srečke.

Dunaj,	24. marca	42	44	23	65	20
Gradec,	24. marca	69	55	40	87	29
Trst,	31. marca	80	66	15	71	42
Linc,	31. marca	90	14	49	80	26

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 12. aprila 1906.

Za smeh in kratek čas.

Iz šole. V prenapolnjenem prvem razredu neke šole je sedelo več otrok na tleh. Ko vpraša nekega dca katehet fantiča, zakaj je na zemlji, mu ta prav preprosto odgovori: „Ker v klopih ni prostora.“

Nedeljski počitek. Prvi delavec: „Nedeljski počitek je naprava, ki mi kar ne more dopasti.“ — Drugi delavec: „Zakaj pa ne?“ — Prvi delavec: „Naj bi napravili počitek en drug dan v tednu, v nedeljo že tako ali tako nič ne delamo.“

Raztresen. Postrežnica (ob 1. uri ponoči): „Gospod profesor, vstanite, tat je v hiši!“ — Profesor: „Recite mu, da me ni doma.“

Kdor želi kakšno in čokolado, temu boči priporočiti:

Ivana Hetta

Kandol-Kakao

ki ima najmanj teliše v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Prišten samo s imenom

Ivan Hetta

in s levo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev

1/2 „ 50

Dobiva se povsod.

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. — Velika zaloga obuvaj, srajc, klobukov, kovčgov (kufrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad. 736 1

Matej Orehek, trgovec v lastni hiši.

Preč. cerkvenim predstojništvom!

Priporočamo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, kuhinje in hodačke krasne

mozaične plošče

iz cementa v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3—6 loco Ljubljana za 1 m². Imam tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv. — Krasni so pokopališki križi iz mitiranega marmora.

Slav. cestnim odborom in podjetnikom priporočamo zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm notr. svetlobe) po jako ugodnih cenah, miline kamna, raznovrstne stopnjice, podboje, (bangerje), oklepne za črna itd.

Gg. kmetovalcem nudimo poleg imenovanega strešno cementno opeko, korita za prašice (od 6 K naprej), grobne okvirje in spomenike iz cem. marmora, 6 centimeterske cevi (1 m po K 120) za napeljavno vodo mesto drugih železnih in lesenih cevi pri vodovodih, podstavke za pred vodnjake in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pešati, pošta Dol (Lusttal).

Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo.

Cunard Line.

Najprimernejša, najcenejša in dobra vožnja iz

Ljubljane v Ameriko.

Je ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „Cunard Line“ to je gotovo in se ne dvaja. Veliki moderno opremljeni snažni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsake 14 dni. Pusk in vozne liste daje oblajstveno prireditelj zastopnik **Andreas Odiasch**, dosluženi uradnik državnih železnic in hani posestnik v Ljubljani. Njomakova ulica 26, blizu cerkve Sv. Jerneja. Kdor želi več pojasnila, naj tu pismeno povpraša ali pa pride osebo v pisarno. Po kolodvorih in cestah nikdo ne žaka in tudi na druge cline načine nihče ne vabi.

2004 D 12

Izjava.

Podpisana Helena Zupan gostilničarka na Černivcu, preklečem vse, kar sem govorila slabega o Francetu Ribnikar. pos-stniku na Dobrem polju, kot neresnično in obžalujem, da sem to storila.

721D 1-1

Helena Zupan.

A. Šarabon v Ljubljani tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žganjem in d-željnimi prideiki na drobno in debelo. Velika zaloga istrskega in laškega brinja, fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve najboljše, zjamčeno zanesljivo kaljiva travna, žitna, deteljna in vrtna semena. Dobise tudi klajno apno in redilni prašek za živino. Najnižje cene, poštena in točna postrežba.

479 26—3

Bralci „Domoljubovi“! Ali ste že poslali naročnino za leto 1906? Požurite se, ako hočete še dalje prejemati svoj list!

Findlay-jev sloviti milijonski krompir Eldorado

Ta slovita nova vrsta krompirja, ki jo je pred tremi leti dovel na trg sloviti angleški vrtnar Findlay in je tedaj veljal funt 3000 mark (tona torej 6 milijonov) ter o koji so poročali tedaj vsi strokovni listi tu in inozemlja, se more sedaj uvoziti direktno z Angleškega, zjamčeno najboljše blago za seme. po naslednjih, primeroma prav nizkih cenah.

Eldorado je krompir, ki je naravnost zavarovan proti vsaki bolezni in rodi gomoljce neprestano do jeseni tudi ob najneugodnejšem vremenu, vsled česar daje prinos, kakoršnega težko kdaj kaka vrsta krompirja. 652 2—2

Eldorado je dalje najukusnejši vseh jedilnih krompirjev; gomoljce imajo lepo obliko, podolgasto, ovalno, s tanko, belo luščino. popolno ploskvimi očesli, belim, močnatim mesom in je izredno trpežen.

Izredni sloves, ki si ga je pridobila ta novost, je najboljša zagotovilo, da bo **Eldorado**

krompir v bližnjih letih tržni pridelek, po kojem bodo najbolj popraševali in ga najdražje plačevali. Vsakemu pridelovalcu svetujemo, naj si že sedaj zagotovi neko količino za seme po nizki ceni, kakoršno mu moremo ponuditi le **mi** (drugod še danes računajo 18 gld za en funt Eldorado krompirja.) Od naše zaloge v Erfurtu pošiljamo zjamčeno pristno seme tega Eldorado krompirja.

1/2 kg gld. 2-40, 1 1/2 kg gld. 6-—, 4 1/2 kg gld. 15-—.

Dalje priporočamo najbogatejši izmej zgodnjih krompirjev

bratov Ziegler odlikov. rumeni mesni zgodnji krompir (donaša do 69kratni sad).

Tudi ta bela, rumenomesna zgodnja vrsta je vzbujala radi velikanskega prinosu, v zvezi z silno zgodnjim sadom in izredno dobrim okusom opravljeno pozornost. Glasom množičnih priznalic, ki so došle iz vseh delov Nemčije, Avstrije in celo inozemlja, je obrodil ta krompir iz našega semena večkrat nad 30, češče tudi 40 in 50 kratni sad. Gosp. C. Schladebach v Göhlitzschu pri Merseburgu nam piše celo, da je dobil iz 1 kg našega semena 69 kg krompirja.

1 poštni zavoje (4 3/4 kg). 120. 2 zavoja gld. 2-10
3 „ „ gld. 2-24, 60 kg gld. 5-—.

Vsakemu poštnemu zavoju dodamo na željo en Eldorado-krompir za poskušnjo.

Bratje Ziegler, Erfurt št. 151

dobavitelji mnogih kmetijskih in vrtnarskih društev.

Posestvo v najem

se da z vsam potrebnim orodjem pod jako ugodnimi pogoji. Isto je popolnoma zaokroženo (aron-dranj) in obsega deset oral polja in enajst oral travnikov, ter potrebni gozd za stelo in drva. Poseskov ima lepo lego v obližu mlekarnice in mesa; primerno je za živinorejo in z doddanjin obdelovanjem priručeno za reditev 12 glav živine. Isto se tudi prodaja. — Pojasnila daje upravnštvo „Domoljuba“.

715 2—1

Mnogo denarja

si prihranite pri nakupu **ur, jeklenine, godal**, kakor tudi vseh novosti in potrebščin, ako zahtevate moj veliki cenik, ki se pošilja franco in poštne prosto.

Izvozna trdka

P. LUST
Krakov 3 (Avstr.)

Učenca

za čevljarstvo

672 D sprejme takoj 2—1

Jožef Kolman, čevljar-ski mojster, Bled 71.

Hlapca

iščem za razpeljevanje soda vode, zmožnega branja in pisanja, proti dobri plači. Ponudbe pod: **L. Š. R.** na upravnštvo „Domoljuba“.

726 D 2—1

2 izučena mizaraka pomočnika

išče **Peter Bevk**, miz mojster, St. Peter na Notr. Služba se nastopi takoj.

729 D 1—1

Služba

cerkvenika in organista

se razpisuje pri **Bell cerkvi** na Dolenjskem, p. St. Jernej. — Plača po dogovoru. 653 D 3—2

Suhe jedilne

gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20—25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Eiterleinsplatz 7. 1338 D 20—19

Lepšalna in drevo-

redna drevesa, posebno lepi **kostanji**, navadni, rudeči cvetoči, **okrogli žalne akacije**, **lepšalni gmi**, 100 kom. 16 kron. **Zbirka**, obstoječa iz 100 **lepšaln. dreves** najmanj 5 vst in 100 kom. **grmičev skupaj 70 K**, **špargli 100 kom.** 2 K. Dalje **vrtnice, iglovin**, perutnina itd. Ilustr. cenik zastoj in franco. **Grofa Bathyan** - ja graščisko oskrbnštvo, Csendlak, p. Frankos pri Radgoni. 717 D 2—1

Prava črna in Metoda kavlina primes
2450 D 26-7
katero priporoča
Prva Jugoslovanska tovarna za kavlino surogate v Ljubljani.

Postavno varovano. Vasko ponarejanje in ponatiskovanje je kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev
2630 D balzam 52-14

le z zeleno znamko "redovnica".

Maraslačno neprekošno
proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, prsim boleznim, influenci itd. itd.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatihih steklenic ali ena velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5- franko.

Thierryjevo centifoljsko maslo,
posred znano kot non plus ultra

proti vsem že tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošura s tisoč originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Prava Roskopf Patent gld. 3 50,

Tvrda Roskopf Frer v Švicl mi je naročila, naj prodajam njene prave Roskopf patent anker uremontoir re s sidro, ki je stala do slej še enkrat toliko, za ceno gl. 3-50. Razprodajalci pri 5. kom. 5%, pri 10. kom. 10% popusta. Ta prodaja traja le kratko dobo, dokler je kaj zaloge in ima namen, cenjenim odjemalcem pokazati razloček med pravo Roskopf-patent in takozvano "sistem Roskopf-uro". Prava Roskopf-patent-ura gre 36 ur, ima s stekl. pokr. kolesje s sidro, teče v rubinih in služi lahko 25-30 let; nasprotno postane "sistem Roskopf ura" nerabna po nekaj letih. Vsaka prava Roskopf-patent ura ima plombo, pism. jamstvo s tvrdko "Roskopf Frer" v Chaux de Fonds (Švica) v zadnjem plašču na 3 leta. Ako ura ne ugaja, se zavežem, da tekom 30 dni vrnem celo kvoto. Pošilja proti povzetju glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko 102 D 8

Maks Böhnel, Dunaj IV.,
Margarethenstrasse 38.
Zahtevajte naskoj in franko moj veliki cenik s nad 1000 slikami o vseh vrstah ur, zlatne in srebrne.

Prof. Williama
pristna ameriška lasna barva
AXA

Neprecenljivo čudovito sredstvo, ki lasem in bradi dá zopet za vedno nuzaj prirodno barvo, tako da človek pozabi, da je bil kedaj siv. Pristna ameriška lasna voda AXA za stalno pobarva osivele ali obledele, ali rdeče ase ali brado svetlo, svetlorjavo, rjavo ali črno.

Pristna ameriška lasna barva AXA je dobra za lase in za brado. Je zajamčeno popolnoma neškodljiva. Najpreprostejše ravnanje. Ponesrečiti se ne more nič. Pospešuje rast las. Podeli lasem lep svilen blek. Ne umaže in ne zamasti, ter ne pobarva kože. Ostane neizpremenjena, nobeno umivanje ne more odstraniti prirodne barve. Obstoji iz tekočine brez kakršnekoli škodljive primesi.

Barvanje z ameriško barvo AXA daleč prekaša vsa druga barvanja zaradi preprostosti, zanesljivosti, stanovitnosti, neškodljivosti in cenenosti. Na tisoče navdušenih priznanj. — Steklenica stane K 5-50, 3 steklenice K 14-—, 6 steklenic K 24-—.

Po povzetju ali če se pošlje denar naprej razpošilja evropska glavna zaloga

Rivera - Parfumerie
Dunaj, I., Kohlmarkt I. 711 1

Pomagajo hitro in zanesljivo za kašelj, hripavost in zaslezenje.

Izvrstne slasti ter brez slabega vpliva na tek.

Kartoni po 1 K.
... in 2 K. ...

Poizkusni
karton 50 vinar.

1906 19 Naprodaj po vseh avstrijskih lekarnah.

Velika zaloga

vsakovrstne opeke

(talz-cegla) iz raznih velikih tovarn pri **F. Pečniku** v Domžalah. Postrežba točna, cene nizke. 712 1

Sedlarskega pomočnika

sprejme takoj 737

Luka Lenarčič, sedlar v Logatecu.

je varstvena znamka za

Ceres-jedilno mast

1321 22-15 (iz Kokos-orehov) in

Ceres-sadne soke

Gospodinja, ki hoče pospešiti zdravje svojih, vporablja Ceres-jedilno mast pri peki, praženju in kuhi in postavlja le Ceres-sadne sokove, kot pijačo na mizo. Tovarna živil, Ceres' Ustje.

Izdelovanje se vrši pod kemiško kontrolo preizkuševalnice za hranila in živila, Dunaj, IX. Spitalgasse št. 31, ki jo je potrdilo visoko c. kr. notranje ministrstvo. Kupovalci Ceres-masčobe smejo v tem zadržku vodu vsikdar brezplačno preiskati dati blago v izvirnem zavijku.

Vai, ki nameravate omisliti si
šivalni stroj ali kolo
prošite se nujno, da naročite najnovejši brezplačni in poštinit prosti cenik, ki obsega največjo izbero čudovitih cenega in najboljega blaga, pri
Lorencu Reboli,
zaloga šivalnih strojev in koles v KRANJU.
485 D 36-5

Ceno Češko posteljne perje

5 kg novega skubljenega K 9-60, bellega K 12-—, mehkega, skubljenega K 16-—; kron 24-— svetnobelega, mehkega, skubljenega K 30-—; kron 36-—, Pa-klja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povratni pošilni stroški. Besedikt Sachsel, Lebes 155 p. Pizen na Čelkem. 605 8

Učenca 540 5-5

od 15 do 16 let starega, čvrstega in poštenih sta-rišev sprejme takoj v pouk **V. Rihar**, strojarski mojster v Polhovem gradu

Prostovoljno se prodaja **dvonadstropna hiša**

s prodajalno

tik av. Jakoba cerkve v 654 D Ljubljani. 4-2 Več se izve v Florjanskih ulicah št. 14, v prodajalni

HERBABNY-jev podfosfornokislil apneni-železni sirup.

Ta pred 36 leti vpeljani, od mnogo
zdravnikov odobreni in priporočeni

prsnl sirup

je sles odstranjuje in kašelj pomirja
sredstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva
na dober tek in prebavanje in pospešuje
reditev. To za tvorjenje krvi tako važno
železo je v tem sirupu v lahko asimilirani
obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne
otroke, posebno za utrjevanje kosti,
ker ima v sebi fosforovo apnenno sol.

Cena eni steklenici Herbabnyjevega
apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti
40 h več za zavijanje. 2307 D 14-10

Svarilo!

Svarimo Vas pred
snakim ali podobnim
imenom razširjene,
kar se tiče sestave
in učinka našega originalnega
preparata, čisto različne ponaredbe
našega že 36 let
obstoječega tostornokislega apnenno-železnega
sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati
„Herbabnyjev apnenno-železni sirup“ in
na to paziti, da se bode sraven stoječa, ob-
lastveno vknjižena varstvena znamka na stek-
lenici nahajala. 2348 20-10

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatelj:

Dr. A. Heilmanns Apotheke „zur
Barmherzigkeit“

Wien, VII. Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih:
v Ljubljani: M. Mardetschlager, I. Mayr,
G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy; Beljak: L. Ass-
mann, Jobst & Schneider; Breže: G. Elsäßer
dediči; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl &
Co; Celovec: P. Birnbacher vdova, P. Hau-
ser & I. Pichler, V. Hauser & R. pl. Hillinger,
H. Gutt; Crnomelj: P. Haika; Reka: M.
Mizsan, F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler;
Sovodenj: F. Kordon; Št. Vid: A. Reichel;
Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiter-
burg, P. Prendini dediči, T. Pigatti, Dr. J. Se-
ravallo, A. Suttina, A. Siebich; Velikovec:
I. Jobst; Volšperk: I. Huth.

Prostovoljno se prodaja

posestvo

sestojee iz hlše, gospodarskega po-
slopja, poleg 34 orlov nji, travnikov in
gozda blizu Rožeka na Koroškem. Več
se izve pri g. župniku v Rožeku. 716 2-1

Največji napredek nove dobe!

Neobhodno potreben
v pralnici

je sloviti

Neobhodno potreben
v kuhinji

Minlos prašek za pranje

Kot en mož se ga oprijemljejo milijoni

Pristen le s to varst. znamko.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s koloni-
jalnim blagom, lekarnah in trgovinah z milom.

Na debelo pri L. Minlosu na Dunaju, I.
Mölkerebastei 3. 39 D 24-13

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred
vsako nesnago,

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v
zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je iz-
kazalo mednarodno vlačno maslo, tako imenovano **praško**
domače maslo kot zanesljivo sredstvo za obvezo.
To zdravi rane čiste, olajšuje lete, olajšuje vnetje
in bolečino, hudi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 puščica 70 vin. Proti pred-
plačilo K 3-16 se pošlje 4
puščice, ali K 4-40 8 puščic po-
stane prosto na vsako postajo
avstro-ogrske monarhije.

Val deli embalaže imajo
zakonito deponovano
varstveno znamko.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; ogel Nerudove ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljub-
ljani se dobi pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, U.
pl. Trnkóczy, M. Mardetschlager, J. Mayr.

431a 20-20

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana poštovna pisarna

za
Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

26-6 (na dvorišču.) 118 D

„Amerika“.

Vajcenejša vožnja v Ameriko.

Vajcenejša vožnja v Ameriko.

Samo za zasebnike!

Kdor bi rad kupil **suknenó** in **modno**
blago za moške in dečke obleke **dobro in**
ceno, naj se zaupno obrne na **razpošiljal-**
nico sukna

M. KRETSCHMER na Dunaju I/1.

Vzorel na izbiro franco. — Odmeri se poljubno blaga.
— Zastopniki se sprejemajo. 542 D 6-4

Tovarna za stole
Franceta Švelgelj na

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez
konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo.
2525 D 26-7 zastoj in franco.

Podpisani slav. občinstvu uljudno javi,
da bode ordiniral vsako soboto

v **Škofjiloki**

v stanovanju gospoda dr. Zakrajčeka na
zobobolne.

Vsakovrstne plombe, operacije, vstav-
ljanje novih zob in celih zobovij itd. itd.

Dr. A. Praunseis,

234 D 26-8 zobozdravnik v Ljubljani.

Preklic.

Podpisani izjavljam, da Ana Sajovic iz
Vodic št. 2, nima nikakoršne bolezn, kakor sem bil
napačno poučen. 714 **Alojzij Kobal.**

3 Priporočajo vsak dan pri

pljučnih boleznih, katarih, oslovskem

kašlju, škrofulozi, influenci

množestevilni profesorji in zdravniki.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo,
zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,

Basel (Švica).

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo
telesa, odstranjuje kašelj, izme-
tavanje gnoja, nočno potenje.

2209 D 44-18

Roche

Dobiva se z zdravniškim receptom
po 4 K steklenica.

Išče se pridnega in poštenega hlapca za župnišče na Dobrovi

ki bi nastopil takoj po Veliki noči. 713 2-1

Nova trgovina

Ivan Mihelič v Starém trgu pri Kočevju

prilporeča svojo veliko zalogo platnenega in bombaževga blaga, gotovih oblek, železnino, z nirnberškim blagom, špicerijo in suknem — za celo obleko suknja za moškega 2 gld. 90 kr. in naprej.

Za velikonočne praznike posebno jako nizke cene in solidno blago.

Prilporeča tudi posebno svojo trgovino z vinom in žganjem na debelo, vino od 30 vin. naprej. — Tudi zunanji naročnikom se solidno in točno ustreže. 722

Želodčne bolezni

so pogosto posledica zanemarnjenega motenja prebavljanja, ki nastopa ponajveč kot pomanjkanje sinsti, zagatenje telesa, gorečica, napenjanje, slabosti, slab okus, glavobol itd. in se nemalokdaj izcimijo iz tega hude motilne zdravja, če ne preprečimo tega o pravem času.

Kot izvršno sredstvo proti vsem nastankom pokvarjenega želodca so se že več desetletij kot Marijacejske kapljice splošno znane in priljubljene.

Bradyjeve želodčne kapljice

Izvršno obnašale kot tek zbujajoče, želodec krepeče in lahko odvejalno sredstvo. Steklenica z navodilom vred stane 80 vin.; dvojната steklenica K 1.40.

Pri nakupu v lekarnah zahtevajte izrecno Bradyjeve želodčne kapljice in si ne dajte viliti drugih. Pazite na zavoj v rdečih zaklopnih etiketah z Marijino podobo kot zaščitno znamko in s podpisom *C. Brady*.

Centralna zaloga C. Bradyjeva lekarna na Dunaju, I., Fleischmarkt Nr. 1387 razpošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej za K 5.— šest malih ali K 4.50 tri velike steklenice franco brez daljnih stroškov.

2211 D 12—11

Kašelj, katar, obolenja, bolečine v prsih, sleze, potenje, grgranje, so večkrat predznaki najnevarnejšega sovražnika našega zdravja, grozovite

tuberkuloze!

Zlo se mora zatreti v kali, in ako se je že vselilo, je treba tem večjega truda, da se je premaga in v to svrhu služi na angl. razstavi z zlato svetinjo in častno diplomu odlikovani, od mnogih zdravnikov priporočeni 315 D 40-6

Halapi-jev

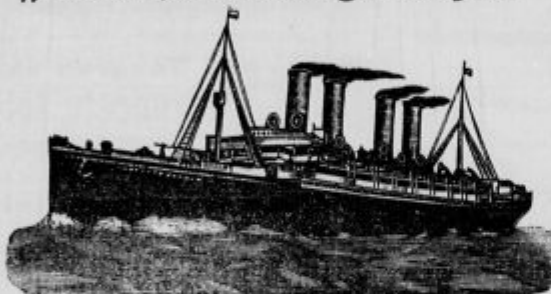
TUBERIN

ki tuberkulozo v resnici premaga, odpravi kašelj, omiljuje bijuvanje krvi, razredčuje slez. — Kdor se hoče osvoboditi tega zla, ali se ga obraniti, naj rabi in naroči eno vzorčno stekl. za 3 K, ali eno veliko stekl. za K 5.—.

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

Lekar. „pri apostolu“ Budimpešta Josefiring 64/46.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cessarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.,
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm der
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 1912 D 12—7

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti obceznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tika-joča pojasnita točno in brezplačno. Postrežba pošena, rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Ljubljana

Pred Skofijo 3

Josip Kordin

Ljubljana

Pred Skofijo 3

prilporeča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen po nizkih cenah.

Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

167 26—10